

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Vijeće Fakulteta
Broj: 02-01/*211*
Sarajevo, 14. 7. 2017. godine

Na osnovu člana 30. i 262. Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Prečišćeni tekst), člana 40., 41., 42. i 43. Zakona o visokom obrazovanju-Prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 42/13; 13/15.), Zaključaka sa sastanka Komisije za ocjenu Nastavnih planova i programa broj: 03-02/149 od 17. 5. 2017. godine, Mišljenja Odbora za kvalitet Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu od 28. 6. 2017. godine, Vijeće Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu na 28. redovnoj sjednici održanoj 14. 7. 2017. godine, *donijelo je*

ODLUKU

o izmjenama i dopunama i tehničkim ispravkama Nastavnog plana i programa
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU
I ciklusa studija

Član 1.

Prihvata se prijedlog Odsjeka za historiju/Katedre za arheologiju o izmjenama i dopunama i tehničkim ispravkama Nastavnog plana i program Odsjeka za historiju/Katedre za arheologiju, akademska 2014/2015, I. ciklus studija: Jednopedmetni studij: Studijska grupa: Arheologija i Dvopedmetni studij: Studijska grupa: Arheologija i druga studijska grupa

Član 2.

U Nastavnom planu i programu Odsjeka za historiju/Katedre za arheologiju, **akademske 2014/2015, I. ciklus studija, vrše se izmjene i dopune i tehničke ispravke kako slijedi:**

I. CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij:

Jednopedmetni studij: Studijska grupa: Arheologija

3. SEMESTAR

PREDMET: **Historija stare Grčke FIL HIS 230 1P+1V, mijenja šifru , umjesto FIL HIS 230 sad je to FIL ARH 230**

4. SEMESTAR

PREDMET: **Historija starog Rima FIL HIS 231 1P+1V mijenja šifru, umjesto FIL HIS 231 sad je to FIL ARH 235**

5. SEMESTAR

PREDMET: **Historija Ilirika I FIL HIS 330 (1P+2V) mijenja šifru i broj sati, umjesto FIL HIS 330 (1P+2V) sad je to FIL ARH 338 (1P+1V)**

Ukupan broj sati u semestru smanjen sa 22 na 21

6. SEMESTAR

PREDMET: **Historija Ilirika II FIL HIS 331(2P+1V) mijenja šifru i broj sati, umjesto FIL HIS 331(2P+1V) sad je to FIL ARH 331(1P+1V)**

PREDMET: **Osnove etnologije FIL ARH 333 (2P) mijenja broj sati i umjesto 2P sad je to 2P+1S+1V**

Ukupan broj sati u semestru povećan sa 22 na 23

I. CIKLUS STUDIJA

Dvopredmetni studij:

Studijska grupa: Arheologija i druga studijska grupa

3. SEMESTAR

PREDMET: Historija stare Grčke FIL HIS 230, mijenja šifru , umjesto FIL HIS 230 sad je to FIL ARH 230

4. SEMESTAR

PREDMET: Historija starog Rima FIL HIS 231 mijenja šifru, umjesto FIL HIS 231 sad je to FIL ARH 235

5. SEMESTAR

PREDMET: Historija Ilirika I FIL HIS 330 (1P+2V) mijenja šifru, umjesto FIL HIS 330 (1P+1V) sad je to FIL ARH 338 (1P+1V)

6. SEMESTAR

PREDMET: Historija Ilirika II FIL HIS 331(2P+1V) mijenja šifru, umjesto FIL HIS 331(1P) sad je to FIL ARH 331(1P)

PREDMET: Osnove etnologije FIL ARH 333 (2P) mijenja broj sati i umjesto 2P sad je to 2P+1S+1V

Član 3.

Izmjene i dopune i tehničke ispravke studijskih programa Odsjeka za historiju/Katedre za aheologiju, ne zahtijevaju osiguranje dodatnih finansijskih sredstava, te Fakultet neće tražiti saglasnost Osnivača.

Član 4.

Ova Odluka je konačna nakon što na istu da saglasnost Senat Univerziteta u Sarajevu.

Član 5.

Primjena ove Odluke počet će u studijskoj 2017/2018. godini, od prve godine I ciklusa studija.

Član 6.

Nastavni plan i program Odsjeka za historiju/Katedre za aheologiju je sastavni dio ove Odluke.

O b r a z l o ž e n j e

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu započeo je proces studiranja na principima Bolonje u studijskoj 2005/2006. godini kada su i prvi put primijenjeni NPP. U skladu sa važećim zakonskim propisima koji su regulisali u potpunosti studiranje na principima Bolonje usvojeni su NPP 2008/2009., koji su u skladu sa Zakonom prošli postupak unutrašnje evaluacije, što je rezultiralo donošenjem NPP 2013/2014. godine (PRVA REVIZIJA).

U skladu sa članom 42. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Srajevo“, broj: 42/13.) nakon završenog prvog ciklusa studija ocijenjen je kompletan nastavno-naučni proces, a tokom studijske 2015/2016. i 2016/2017. godine stvorili su se uslovi za ocjenu i evaluaciju i II. ciklusa studija. Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu akademske 2014/2015. godine sačinio je Nastavni plan i program studija arheologije koji je nastao u okviru TEMPUS BIHERIT projekta, a koji je u primjeni od akademske 2014/2015. godine. Nastavno-naučni odsjeci su u skladu sa zaključcima Komisije za evaluaciju (ocjenu) Nastavnih planova i programa pristupili ocjeni NPP, te sačinili prijedlog izmjena i dopuna, odnosno neophodnih tehničkih ispravki, što je rezultiralo donošenjem Odluke Vijeća Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu kao u dispozitivu.

Cijeneći okolnosti da je u toku provođenje postupka za usvajanje novog Zakona o visokom obrazovanju, kao i Normativa i standarda u oblasti visokog obrazovanja, a na osnovu prijedloga odsjeka i katedri Filozofskog fakulteta nije došlo do uvođenja novih predmeta, niti novih studijskih programa.

DOSTAVITI:

1. **Senatu Univerziteta u Sarajevu**
2. Uz zapisnik
3. Arhivi

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Salih Fočo

FILOZOFSKI FAKULTET
UNIVERZITETA U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU
KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU

NASTAVNI PLAN I PROGRAM
Akadska 2014/2015. godina

IZMIJENE I DOPUNE I TEHNIČKE ISPRAVKE

Sarajevo, 2017. godina

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Adnan Džurina', is written below the date.

ODSJEK ZA HISTORIJU
KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU

I CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Arheologija

Dvopedmetni studij

Studijska grupa: Arheologija i Druga studijska grupa

II CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Arheologija

Dvopedmetni studij

Studijska grupa: Arheologija i Druga studijska grupa

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu

Odsjek za historiju

Katedra za arheologiju

Na prostorima današnje Bosne i Hercegovine arheologija ima dugu tradiciju, što ne čudi s obzirom na bogatu i raznovrsnu kulturno-historijsku baštinu. Pored niza institucija koje se bave zaštitom kulturno-historijskog nasljeđa, postoji i Katedra za arheologiju pri Odsjeku za historiju. Na Odsjeku za historiju je i prije osamostaljenja Katedre radio veliki broj istaknutih arheologa kao što su Dimitrije Sergejevski, Esad Pašalić, Alojz Benac, Borivoje Čović i Enver Imamović. Tako se može reći da Katedra održava u svome postojanju bar dijelove tradicija rada ovih velikana arheologije.

Katedra za arheologiju nudi i jednopredmetne i dvopredmetne studije koji su podijeljeni u dva ciklusa studija. Prvi ciklus traje tri (3) godine (6 semestara), a drugi ciklus dvije (2) godine (4 semestra). Konceptija studija zasniva se na temeljnom obrazovanju u području arheologije, i to u okvirima obaveznih i izbornih nastavnih predmeta i kolegija. Tako se stiču temeljna znanja iz struke u kronološkom redoslijedu kulturnih epoha počev od prethistorije preko antike i srednjeg vijeka.

Akademske titule, stručna zvanja i zvanje utvrđuju se odgovarajućom Odlukom Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo.

Nakon završetka I ciklusa studija u trajanju od tri godine I ostvarenih 180 ECTS bodova, student stiče stručno zvanje bakalureat (bachelor) arheologije, a nakon završetka dvopredmetnog studija bakalureat (bachelor) arheologije i druge studijske grupe. Sa završetkom I. ciklusa studija arheologije, stiče se pravo zaposlenja na stručnim poslovima kao što su suradnik u muzejima ili zbirkama, turistički i kulturni djelatnik, referent u kulturnim institucijama i član tima u arheološkim istraživanjima. Nakon završetka II ciklusa jednopredmetnog studija u trajanju od dvije godine I ostvarenih 120 ECTS bodova, stiče se zvanje magistar arheologije, a nakon dvopredmetnog studija magistar arheologije i druge studijske grupe. Svršeni student II. ciklusa studija arheologije može raditi na studiju arheologije i srodnim studijskim grupama kao što su historija umjetnosti, etnologija i historija, i to na onim predmetima koji imaju srodne sadržaje s predmetima na studiju arheologije, naučno-istraživačkim institutima, muzejima, konzervatorskim zavodima, zavodima za zaštitu spomenika kulture, ministarstvu kulture, novinarstvu, različitim tijelima državne uprave koja se bave upravljanjem i gospodarenjem naučno-kulturne i umjetničke baštine i svim ostalim državnim i privatnim institucijama koje iskažu potrebu za stručnjakom tog profila, a može se i samostalno baviti istraživačkom djelatnošću u struci.

U izradi novog nastavnog plana i programa studija arheologije rukovodilo se načelima znanstveno – nastavnog procesa sa polja arheologije, potrebama Katedre i prostora koji kao nastavna institucija naš studij arheologije pokriva, kadrovskim, finansijskim i drugim potencijalima, resursima i zaključcima Komisije za unutarnju ocjenu provođenja nastavno – naučnog procesa na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. U okviru navedenih okvira, Katedra je predložila da se u prvom redu izvrši redukcija i resistematizacija dosadašnjeg nastavnog plana i programa. Modaliteti te reforme su brisanje predmeta koji su nepotrebni i opterećujući za trenutne kapacitete i potrebe Katedre kao i za nastavni proces koji se na njoj izvodi, sinergiju do sada podijeljenih predmeta (odnosno ukрупnjavanje),

redistribuciju pojedinih predmeta po semestrima, ali i uvođenje novih predmeta. Naglašavamo da je uvođenje novih predmeta bilo neophodno, na osnovi pokazatelja iz petogodišnje prakse funkcioniranja Katedre.

Dio nastave će se odvijati na terenima, odnosno na lokalitetima na kojima Katedra ili Institut za arheološka istraživanja Filozofskog fakulteta provodi arheološka istraživanja, rekognosciranja ili organizira ljetnju školu za studente te u Muzejima, zavodima ili sličnim ustanovama u Bosni i Hercegovini, te u određenim slučajevima u inostranstvu, sa kojima Katedra ima uspostavljenu saradnju.

Novi nastavni plan i program studija arheologije nastao je u okviru TEMPUS BiHERIT projekta: *Curricular Reform of Heritage Sciences in Bosnia and Herzegovina*.

I CIKLUS STUDIJA
ODSJEK ZA HISTORIJU / KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU
 Studijska grupa: **ARHEOLOGIJA**
 Jednopedmetni studij

1. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Opća arheologija	Uvod u arheologiju 1	FIL ARH 131	3	1	2	7	
2.	Prehistorija	Paleolit i mezolit	FIL ARH 101	2	0	3	7	
3.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 1	FIL ARH 132	0	0	2	4	
4.	Opća arheologija	Osnove geologije	FIL ARH 190	2	0	1	4	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Latinski jezik 1 ili Grčki jezik 1 (opći predmet)	FIL LAT 100/FIL GRK 181	1	0	1	3	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 1 (opći predmet)		1	0	1	3	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	2	
			Ukupno		22		30	

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Opća arheologija	Uvod u arheologiju 2	FIL ARH 133	2	1	1	6	
2.	Prehistorija	Neolit i eneolit	FIL ARH 104	2	0	2	6	
3.	Prehistorija	Metalno doba	FIL ARH 107	3	0	3	6	
4.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 2	FIL ARH 134	0	0	2	4	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Latinski jezik 2 ili Grčki jezik 2 (opći predmet)	FIL LAT 101/FIL GRK 182	1	0	1	3	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 2 (opći predmet)		1	0	1	3	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	2	
			Ukupno		22		30	

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Prehistorija	Neolit i eneolit Bosne i Hercegovine	FIL ARH 225	2	1	1	6	
2.	Prehistorija	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1	FIL ARH 222	2	1	2	6	
3.	Antika	Arheologija Grčke i Rima 1	FIL ARH 202	2	1	2	5	
4.	Antika	Historija stare Grčke	FIL ARH 230	1	0	1	4	
5.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 3	FIL ARH 231	0	0	2	5	
6.	Antika	Umjetnost antičkih mozaika na tlu BiH - IP	FIL ARH 333	2	0	0	2	
7.		Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2	
			Ukupno	22			30	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Prehistorija	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 2	FIL ARH 212	2	0	2	5	
2.	Antika	Arheologija Grčke i Rima 2	FIL ARH 203	2	0	1	5	
3.	Antika	Arheologija antičke Bosne i Hercegovine	FIL ARH 213	2	0	2	4	
4.	Srednji vijek	Arheologija ranog srednjeg vijeka	FIL ARH 270	2	0	1	4	
5.	Antika	Historija starog Rima	FIL ARH 235	1	0	1	4	
6.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 4	FIL ARH 232	0	0	2	4	
7.	Antika	Antičke svjetiljke na tlu Bosne i Hercegovine - IP	FIL ARH 234	2	0	0	2	
8.		Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2	
			Ukupno	22			30	

Adrian Kujum

5. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Antika	Kasnoantična i starokršćanska arheologija	FIL ARH 304	2	0	1	5	
2.	Srednji vijek	Islamska arheologija	FIL ARH 305	2	1	1	5	
3.	Srednji vijek	Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine	FIL ARH 311	2	1	1	5	
4.	Antika	Historija Ilirika I	FIL ARH 338	1	0	1	4	
5.	Opća arheologija	Konzervacija	FIL ARH 330	1	0	1	2	
6.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 5	FIL ARH 332	0	0	2	5	
7.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - srednji vijek	Crkva bosanska - IP	FIL HIS 262	1	0	1	2	
8.		Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2	
			Ukupno		21		30	

6. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Srednji vijek	Arheologija osmanskog perioda u Bosni i Hercegovini	FIL ARH 303	2	1	1	4	
2.	Opća arheologija	Osnove etnologije	FIL ARH 333	2	1	1	4	
3.	Opća arheologija	Fizička antropologija	FIL ARH 337	2	0	1	3	
4.	Opća arheologija	Muzeologija	FIL ARH 335	1	0	1	3	
5.	Antika	Historija Ilirika II	FIL ARH 331	1	0	1	4	
6.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 6	FIL ARH 336	0	0	2	4	
7.	Srednji vijek	Stećci	FIL ARH 380	2	0	1	4	
8.		Završni dodiplomski rad	FIL ARH 399	0	3	0	4	
			Ukupno		23		30	

Adnan Kijanić

I CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA HISTORIJU / KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU**

Dvopredmetni studij

Studijska grupa: ARHEOLOGIJA I DRUGA STUDIJSKA GRUPA

1. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Opća arheologija	Uvod u arheologiju 1	FIL ARH 131	2	0	1	3	
2.	Prehistorija	Paleolit i mezolit	FIL ARH 101	2	0	0	3	
3.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 1	FIL ARH 132	0	0	2	3	
4.	Opća arheologija	Osnove geologije	FIL ARH 190	2	0	0	2	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Latinski jezik 1 ili Grčki jezik 1 (opći predmet)	FIL LAT 100 / FIL GRK 181	1	0	1	2	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik (opći predmet)		1	0	1	1	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	1	
			Ukupno		15		15	

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Opća arheologija	Uvod u arheologiju 2	FIL ARH 133	2	0	0	2	
2.	Prehistorija	Neolit i eneolit	FIL ARH 104	2	0	1	2	
3.	Prehistorija	Metalno doba	FIL ARH 107	2	0	1	3	
4.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 2	FIL ARH 134	0	0	2	2	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Latinski jezik 2 ili Grčki jezik 2 (opći predmet)	FIL LAT 101 / FIL GRK 182	1	0	1	2	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	2	
8.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik (opći predmet)		1	0	1	2	
			Ukupno		15		15	

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Prehistorija	Neolit i eneolit Bosne i Hercegovine	FIL ARH 225	2	0	1	3	
2.	Prehistorija	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1	FIL ARH 226	2	0	1	4	
3.	Antika	Arheologija Grčke i Rima 1	FIL ARH 202	2	0	1	4	
4.	Antika	Historija stare Grčke	FIL ARH 230	1	0	0	1	
5.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 3	FIL ARH 231	0	0	2	3	
			Ukupno		12		15	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Prehistorija	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1	FIL ARH 214	2	0	1	3	
2.	Antika	Arheologija Grčke i Rima 2	FIL ARH 203	2	0	1	3	
3.	Antika	Arheologija antičke Bosne i Hercegovine	FIL ARH 223	2	0	1	3	
4.	Srednji vijek	Arheologija ranog srednjeg vijeka	FIL ARH 270	2	0	1	3	
5.	Antika	Historija starog Rima	FIL ARH 235	1	0	0	1	
6.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 4	FIL ARH 232	0	0	2	2	
			Ukupno		15		15	

Adnan Kijanić

5. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Antika	Kasnoantička i starokršćanska arheologija	FIL ARH 304	2	0	1	3	
2.	Srednji vijek	Islamska arheologija	FIL ARH 305	2	0	1	3	
3.	Srednji vijek	Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine	FIL ARH 311	2	0	1	3	
4.	Antika	Historija Ilirika I	FIL ARH 338	1	0	1	2	
5.	Opća arheologija	Konzervacija	FIL ARH 330	1	0	0	2	
6.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 5	FIL ARH 332	0	0	2	2	
			Ukupno	14			15	

6. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Srednji vijek	Arheologija osmanskog perioda u Bosni i Hercegovini	FIL ARH 303	2	0	1	2	
2.	Opća arheologija	Osnove etnologije	FIL ARH 333	2	0	0	2	
3.	Opća arheologija	Fizička antropologija	FIL ARH 334	2	0	0	2	
4.	Opća arheologija	Muzeologija	FIL ARH 335	1	0	0	1	
5.	Antika	Historija Ilirika II	FIL ARH 331	1	0	0	1	
6.	Opća arheologija	Arheološki praktikum 6	FIL ARH 336	0	0	2	2	
7.	Srednji vijek	Stećci	FIL ARH 380	1	0	1	2	
6.		Završni dodiplomski rad	FIL ARH 399	0	2	0	3	
			Ukupno	15			15	

Adriana Gjurmaj

II CIKLUS STUDIJA
ODSJED ZA HISTORIJU/ KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU
 Studijska grupa: ARHEOLOGIJA
 Jednoprjedmetni studij

1. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Prehistorija	Litičke industrije starijeg kamenog doba	FIL ARH 470	1	0	1	5	
2.	Prehistorija	Kulturne odlike neolita i eneolita	FIL ARH 401	2	0	2	5	
3.	Prehistorija	Brončano i željezno doba na području Bosne i Hercegovina	FIL ARH 421	3	1	2	6	
4.	Antika	Iliri i grčki svijet	FIL ARH 422	2	0	1	5	
5.	Srednji vijek	Arheologija seobe naroda	FIL ARH 406	2	0	1	5	
6.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Vojna organizacija u Osmanskom carstvu - IP	FIL HIS 468b	1	0	1	2	
7.		Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2	
			Ukupno		22		30	

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Opća arheologija	Numizmatika	FIL ARH 434	2	0	1	5	
2.	Opća arheologija	Epigrafika	FIL ARH 433	2	0	1	6	
3.	Srednji vijek	Arheologija razvijenog srednjeg vijeka i osmanskog perioda BiH	FIL ARH 414	2	1	1	6	
4.	Opća arheologija	Arheološka teorija	FIL ARH 433	2	1	2	5	
5.	Srednji vijek	Arheologija i stećci	FIL ARH 434	2	0	1	4	
6.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosna i Dubrovnik u srednjem vijeku - IP	FIL HIS 466a	1	0	1	2	
7.		Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2	
			Ukupno		22		30	

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Antika	Iliri i rimski svijet	FIL ARH 523	3	0	1	5	
2.	Antika	Rimska provincijalna arheologija	FIL ARH 570	2	1	1	5	
3.	Opća arheologija	Arheološka metodologija	FIL ARH 533	3	1	1	5	
4.	Opća arheologija	Metodologija naučnih istraživanja	FIL ARH 534	2	0	1	4	
5.	Opća arheologija	Geologija kvartara	FIL ARH 580	1	0	0	4	
6.	Opća arheologija	Dispozicija magistarskog rada	FIL ARH 535	0	1	0	3	
7.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Identiteti na Balkanu - IP	FIL HIS 569b	1	0	1	2	
8.		Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	-	-	2	
			Ukupno		22		30	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.		Završni magistarski rad	FIL ARH 599	0	22	0	30	
			Ukupno		20		30	

II CIKLUS STUDIJA
ODSJEK ZA HISTORIJU /KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU
 Dvopredmetni studij
 Studijska grupa: ARHEOLOGIJA I DRUGA STUDIJSKA GRUPA

1. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Prehistorija	Litičke industrije starijeg kamenog doba	FIL ARH 470	1	0	1	3	
2.	Prehistorija	Kulturne odlike neolita i eneolita	FIL ARH 401	2	0	1	3	
3.	Prehistorija	Brončano i željezno doba na području Bosne i Hercegovina	FIL ARH 425	2	0	1	3	
4.	Antika	Iliri i grčki svijet	FIL ARH 422	2	0	1	3	
5.	Srednji vijek	Arheologija seobe naroda	FIL ARH 406	2	0	1	3	
			Ukupno	14			15	

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Opća arheologija	Numizmatika	FIL ARH 434	2	0	1	3	
2.	Opća arheologija	Epigrafika	FIL ARH 433	2	0	1	3	
3.	Srednji vijek	Arheologija razvijenog srednjeg vijeka i osmanskog perioda BiH	FIL ARH 414	2	0	1	3	
4.	Opća arheologija	Arheološka teorija	FIL ARH 433	1	0	1	3	
5.	Srednji vijek	Arheologija i stećci	FIL ARH 434	1	0	1	3	
			Ukupno	13			15	

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Antika	Iliri i rimski svijet	FIL ARH 523	2	0	1	3	
2.	Antika	Rimska provincijalna arheologija	FIL ARH 570	2	0	1	3	
3.	Opća arheologija	Arheološka metodologija	FIL ARH 533	3	0	1	3	
4.	Opća arheologija	Metodologija naučnih istraživanja	FIL ARH 534	2	0	0	2	
5.	Opća arheologija	Geologija kvartara	FIL ARH 580	1	0	0	2	
6.	Opća arheologija	Dispozicija magistarskog rada	FIL ARH 535	0	1	0	2	
			Ukupno	14			15	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / ARHEOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.		Završni magistarski rad	FIL ARH 599	0	12	0	15	
			Ukupno	12			15	

**NASTAVNI PROGRAM
ZA PRVI CIKLUS STUDIJA ARHEOLOGIJE**

Naziv predmeta i šifra: Uvod u arheologiju 1, FIL ARH 131
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar; JP: (3P + 1S + 2V), 7 ECTS/ DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se ona bavi, kojim metodama te kako je tekao historijski razvoj različitih metodoloških pristupa i kako su isti utjecali na formiranje moderne arheologije kao samostalne znanosti.
Sadržaj predmeta: Predmet daje pregled općih saznanja o arheologiji kao naučnoj disciplini, o prvim počecima arheologije i njenom razvoju do njene uspostave kao znanstvene, a konačno i samostalne znanosti. Predmet daje pregled od najstarijih poznatih početaka ljudskog interesa za prošlost i prvih pokušaja njenog objašnjenja do početaka prosvjetiteljstva i prvih znanstvenih začetaka u arheološkoj metodologiji. Uspostavom znanstvenog pristupa započinje i razvoj arheološke metodologije, terenskih istraživanja, razvoja periodizacija i hronoloških sistema kroz XIX i XX stoljeće. Predmet također daje pregled utjecaja pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodnoznanstvenih metoda na razvoj arheološke znanosti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Balme, J. (Ed.), Pateron, A. (Ed.), <i>Archaeology in Practice, A Student Guide to Archaeological Analyses</i>, Oxford, 2006. 2. Bradley R., <i>The Past in Prehistoric Societies</i>, Routledge, New York 2009. 3. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976. 4. Diaz-Andreu, M., <i>A World History of Nineteenth-Century Archaeology, Nationalism, Colonialism, and the Past</i>, Oxford, 2007. 5. Dyson, S. L., <i>In Pursuit of Ancient Pasts, A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and Twentieth Centuries</i>, New Haven & London, 2006. 6. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003. 7. Sklenar, K., <i>Archaeology in Central Europe: the First 500 Years</i>, New York, 1983. 8. Težak-Gregl, T., <i>Uvod u prapovijesnu arheologiju</i>, Zagreb, 2011.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989. 2. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988. 3. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology: theory, methods and practice</i>, London, 1991. 4. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976.

Naziv predmeta i šifra: Paleolit i mezolit, FIL ARH 101
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP (3P + 0S + 2V), 7 ECTS/ DP (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predmet upoznaje studenta s teorijama o nastanku čovjeka i o njegovom razvoju, upoznaje ga s geološko-klimatološkim prilikama koje su, uz biljni i životinjski svijet, diktirale razvoj života pračovjeka u doba paleolita i mezolita.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s osnovama geološke prošlosti zemlje s osvrtom na geološke i hidroklimatske osobitosti kvartara. Predmet prezentira određene cjeline: glacijacije, interglacijacije i kronostratigrafska raspodjela pleistocena; evolucija čovjeka, fosilni ostaci, teorija o njegovom razvoju i vrstama hominida; vrste mineralnih sirovina te tehnologija obrade kamenog i koštanog alata, vrste i tehnologija retuša; tipološko-tehnološke značajke kamenog i koštanog alata, njihova standardna klasifikacija i strukovni nazivi; paleolitske kulture Evrope, karakteristike alata, važnija nalazišta i ostali popratni materijal; pojava zagrobnoga kulta i pojava umjetničkog stvaralaštva. Osim toga, student se upoznaje sa osnovnim obilježjima epohe mezolita, kao što je pojava mikrolitskog oruđa, mikrolitske kulture i njihova obilježja. Također, studentu se ukazuje na načine određivanja starosti sedimenata i artefakata u paleolitik i mezolitik uz pomoć tipološke analize, stratigrafije, geoloških slojeva, uzoraka promjene klime, intenziteta osunčavanja površine Zemlje, proučavanja sedimenata na dnu oceana, laboratorijske analize raspada urana.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Janković, I., Karavanić, I., <i>Osvit čovječanstva. Počeci našeg biološkog i kulturnog razvoja</i>. Zagreb, 2009. 2. Karavanić, I., <i>Život neandertalaca</i>, 2. promijenjeno izdanje. Zagreb, 2006. 3. Brodar, S., <i>Paleolitik</i>, u: Enciklopedija Jugoslavije, sv. 6. 4. Dimitrijević, S., Težak Gregal, T., Majnarić-Pandžić, N., <i>Prapovijest</i>, Zagreb, 1998. 5. Basler, Đ., <i>Paleolitske kulture u jadranskoj regiji Jugoslavije</i>, u: Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, XXXVIII, Sarajevo, 1983. 6. Natzmer, G. V., <i>Prehistorijske kulture</i>, Zagreb, 1966. 7. Powell, T. G. E., <i>Umetnost praistorije</i>, Beograd, 1970. 8. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga I, paleolit i mezolit, Sarajevo, 1979.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Augusta, J., Burić, Z. <i>Prehistorijski čovek</i>, Beograd, 1966. 2. Batović, Š., <i>Prvi paleolitski nalazi u sjevernoj Dalmaciji</i>, u: Diadora, 3, Zadar, 1973. 3. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakrenom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1964. 4. Hawkes, J., <i>Preistorija, Historija čovječanstva</i>, Zagreb, 1966. 5. Leroi, A., Gourhan, <i>Religije prehistorije</i>, Zagreb, 1968. 6. Malez, M., <i>Paleolitik na području istočne obale Jadrana</i>, u: Adriatica praehis. et antiqua, Zagreb, 1970. 7. Malez, M., <i>Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj</i>, Rad JAZU, Zagreb, 1979. 8. Radovčić, J., <i>Dragutin Gorjanović – Kramberger i krapinski pračovjek</i>, Zagreb, 1988. 9. Srejović, D., <i>Lepenski vir</i>, Beograd, 1969.

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 1, FIL ARH 132
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (2V), 4 ECTS/ DP: (2V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja na prahistorijskim nalazištima iz paleolita, mezolita i neolita.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu ili muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnici učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prehistorijskog (doba paleolita, mezolita i neolit) sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenih perioda.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001. 3. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000. 5. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988. 6. Srejšević D., <i>Arheološki leksikon</i>, Beograd 1997.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999. 3. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987. 4. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001. 5. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Osnove geologije, FIL ARH 190
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP (2P + 1V) , 4 ECTS/ DP: (2P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznanje studenata sa vrstama minerala i stijena, njihovom genezom, sastavom, te načinom pojavljivanja i podjelom. Pored toga cilj predmeta je da upozna studente sa procesima koji se dešavaju na zemljinoj površini i unutrašnjosti kao i sa geološkom prošlosti Zemlje i osnovnim pojmovima na geološkoj karti.
Sadržaj predmeta: Postanak i konstitucija Zemlje, osobine minerala, njihova struktura i postanak, podjela minerala, procesi postanka magmatskih, sedimentnih i metamorfnih stijena, sastav, način pojavljivanja i sklop magmatskih stijena, klasifikacija magmatskih stijena, mineralni sastav i strukturno-teksturine karakteristike sedimentnih stijena, podjela sedimentnih stijena, mineralni sastav i sklop metamorfnih stijena, podjela metamorfnih stijena, načini fosilizacije i metode određivanje starosti stijene, vanjska i unutrašnja dinamika Zemlje osnovne tektonske strukture litosfere i geotektonske teorije, promjene koje su se dešavale u toku geološke istorije Zemlje, vrste geoloških karata, geološki stubovi i profili.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Operta, M. (2013): <i>Opća geologija</i>, Udžbenik Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu. 2. Operta, M. (2009): <i>Mineralogija</i> (knjiga I), Udžbenik Univerziteta u Zenici. 3. Operta, M. (2009): <i>Mineralogija</i> (knjiga II), Udžbenik Univerziteta u Zenici.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Herak M. (1990): <i>Geologija</i>, Školska knjiga Zagreb

Naziv predmeta i šifra: Osnove Latinskog jezika I;FIL ROM 100
Semestari broj sati i broj bodova: I. Semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS/ DP: (1P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obvezan
Cilj predmeta: upoznavanje s fonološkim i morfološkim kategorijama latinskog jezika te osposobljenje prepoznavanja istih u tekstu.
Sadržaj predmeta: Latinsko pismo: grafije i izgovor; latinska morfologija: imena: deklinacije imenica i pridjeva; glagoli: tvorba prezentske osnove.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svakuakademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja o ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obvezna literatura : 1. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Elementa Latina</i> , Školska knjiga, Zagreb 2004.
Dodatna i preporučena literatura: 2. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Latinska gramatika</i> , Školska knjiga, Zagreb 1987 3. <i>200 latinskih glagola i njihove složenice u svim oblicima konjugacije</i> , Priredila Margareta Gašparović, ŠK, Zagreb, 2001. 4. Hans H. CErberg, <i>Lingua Latina per se illustrata (pars prima: Familia Romana,)</i> , Domus Latina, 1991. (odabrani tekstovi)

Naziv predmeta i šifra: Osnove grčkog jezika I; FIL GRK 181
Semestari broj sati i broj bodova: 1. Semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS/ DP: (1P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog deklinacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.
Sadržaj predmeta: Tumači se i uvježbava grčki alfabet, fonologija i morfologija nominalnih tvorbi u grčkom jeziku : vrste riječi, vrste i osobnosti naglaska, deklinacija imenica, pridjeva, zamjenica. Uvježbavaju se pravila pisanja, čitanja i izgovaranja, te prepoznavanje oblika prema osnovi i nastavku. Studenti trebaju savladati izgovor i akcentuaciju riječi te intonaciju rečenice. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak određivanju padežnih oblika pojedinih deklinacija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obvezna literatura : <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Sabadoš-M. Sironjić-Z. Zmajlović, <i>Grčka vježbenica</i>, Školska knjiga, Zagreb 2003. 2. Zdravka Martinić-Jerčić – Dubravka Matković, <i>Prometej</i>: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb 2003.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. August Musić – Niko Majnarić, <i>Gramatika grčkog jezika</i>, Školska knjiga, Zagreb 1996. 2. Stjepan Senc, <i>Grčko-hrvatski rječnik</i>, Zagreb, 1988. (reprint iz 1910)

Naziv predmeta i šifra: Engleski jezik 1, opći predmet, FIL ANG 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P) 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim gramatičkim strukturama (vrste riječi i osnovne rečenične strukture) i leksikom na nivou srednjeg stepena poznavanja engleskog jezika, radi lakšeg razumijevanja tekstova općeg karaktera. Ovim bi se studenti pripremili i za nastavu iz predmeta <i>Opći engleski 2</i> , čiji je osnovni cilj produbljivanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke.
Sadržajpredmeta: Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrste riječi (morfologija), pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture (sintaksa), te razumijevanje tekstova. Nastava u vezi sa ponavljanjem pregleda gramatike zamišljena je u vidu predavanja i propratnih vježbi na sljedeće tematske podcjeline: 1. Glagoli; 2. Imenice; 3. Priedjvi; 4. Prilozi; 5. Zamjenice; 6. Član; 7. Brojevi; 8. Rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treći segment kolegija (razumijevanje tekstova) vrši se isključivo na satima vježbi. Težište vježbi usmjereno je ka pronalaženju glavne ideje teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta, te prepoznavanju gramatičkih oblika i struktura.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grgić, Berislav i Brihta, Jolanda. <i>Engleska gramatika za svakoga</i>. Školska knjiga Zagreb, 1986. 2. Murphy, Raymond. <i>English Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Side, Richard i Wellman, Guy. <i>Grammar and Vocabulary for Cambridge Advances and Proficiency</i>. Pearson Education Limited, Harlow, 1999.

Naziv predmeta i šifra: Francuski jezik 1; FIL ROM 103
Semestari broj sati i broj bodova: 1 semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje se fonetskim sistemom francuskog jezika; osnovne gramatičke kategorije: određeni, neodređeni član, imenice, pridjevi, prijedlozi, lične zamjenice, brojevi, partitivni član, prezent indikativa glagola, perfekat i futur, upitna forma, najfrekventniji nepravilni glagoli.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svakuakademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja iocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Y. Berchiche, M. Dubois, R. Mimran, <i>Cours de la Sorbonne, langue et civilisation françaises</i> , Clé International, Paris, 2000 2. Annie Monnerie-Goarin, Evelyne Sirejols, <i>Champion I</i> , Clé International, Paris, 2001. 3. Aline Volte, <i>Belleville I</i> , Clé International, Paris, 2004.
Dodatnaipreporučenaliteratura: 1. Sylvie Poisson-Quinton, C. Huet-Ogle, Roxane B : <i>Grammaire expliquée du français</i> , Précis de grammaire - 2. Alina Kostucki, Gracia Merlo, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 2004. 3. Maïa Gregoire, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 1995. 4. Vlado Draškovid, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i> , Beograd, 1982.

Naziv predmeta i šifra: Njemački jezik 1; FIL GER 103
Semestari broj sati i broj bodova: 1 semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj nastave Njemačkog jezika 1 kao općeg predmeta jeste produbljivanje znanja stečenog u dosadašnjem obrazovanju i osposobljavanje studenata za razumijevanje tekstova slušanjem i čitanjem te za produktivno bavljenje obrađenim temama (nivo A.2.2 Europskog referentnog okvira).
Sadržaj predmeta: Tematske cjeline: Gewohnte Verhältnisse, Erinnerungen, Aus der deutschen Geschichte, Reisen und Hotels sa komunikativnim kompetencijama: govoriti o vlastitim željama, opisati uvjete stanovanja, govoriti o biografiji poznatih ličnosti, o sjedanjima i poznatim događajima iz prošlosti, rezervirati sobu u hotelu, planirati obilazak nekog grada i govoriti o istom, razumjeti turistički prospekt i samostalno napraviti isti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svakuakademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja iocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Dallapiazza, R.-M., Jan von E., Blüggel, B., Schümann, A. , (2011), Tangram aktuell 2, Lektion 5-8, Niveau A2/2, Hueber Verlag, Ismaning.

Naziv predmeta i šifra: Ruski jezik 1; FIL SLA 103
Semestari broj sati i broj bodova: 1 semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave ruskog jezika kao općeg predmeta na početnom nivou je ovladavanje ruskim jezikom kao sredstvom komuniciranja u okviru tematike, leksike i gramatike, predviđene programom.
Sadržaj predmeta: Fonetski sistem ruskog jezika. Ruska grafija i ortografija. Usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma predviđenog programom ostvaruje se različitim tipovima vježbi i zadataka. Vježbe podrazumijevaju i bolje upoznavanje s ruskom kulturom korištenjem različitih didaktičkih audio i video materijala.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svakuakademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja iocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. L.V. Miller, L.V.Politova. <i>Žili-byli...;12 urokov ruskoga jazyka</i> , 2. <i>Bazovyj uroven'</i> , učebnik, Sankt-Peterburg, 2007. 3. R. F. Poljanec. <i>Pregled gramatike ruskoga jezika</i> , Školska knjiga Zagreb, 1967.
Dodatnaipreporučenaliteratura: 1. B. Tošovid. <i>Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom</i> . Sarajevo, Svjetlost1990. 2. I. K. Gapočka. <i>Ja čitaju po-ruski</i> , Moskva, 2006. 3. Katnić-Bakaršić, M., Moranjak-Bamburać, N., Tanović, I. (1990) <i>Ruski jezik. Udžbenik za V razred osnovne škole</i> . Sarajevo: Svjetlost.

Naziv predmeta i šifra: Bosanski jezik I/ Hrvatski jezik I/ Srpski jezik I, FIL BHS 101
Semestari broj sati i broj bodova: 1 semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Student treba ovladati pravopisnim pravilima. Usvajanje znanja vezanih za gramatičku strukturu i pravopis vodi ka njegovanju vlastitog jezičkog izraza, što je jedan od bitnih uvjeta za profesiju kojoj će kandidat pripadati poslije završenog fakulteta. Cilj vježbi jeste smanjiti broj jezičkih nedoumica. Provode se govorne i pismene vježbe, razgovara o jezičkim pitanjima. Na vježbama sestavno provode kvizovi i analizira pravopisna problematika.
Sadržaj predmeta: Nastava je podređena savladavanju pravopisne problematike. Obavještenja o pravopisnoj normi daju se u kombinaciji s nastavom gramatike, upravo uz upoznavanje pojedinih jezičkih kategorija i postupaka za koje su vezane pravopisne intervencije. Od upoznavanja pravopisnih pravila do ispravnog postupanja mogu dovesti samo pogodne i sistematične pravopisne vježbe. I one podjednako pripadaju nastavi gramatike i nastavi pismenosti, s tim što posebno obavezuju da se nastava gramatike usmjeri prema praksi pisanja. Kada se ima u vidu da se obuka u pismenom i usmenom izražavanju obavlja tokom čitavog života, a ne samo tokom školovanja, onda svi oblici vježbanja mogu dobiti valjanu primjenu
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svakuakademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja iocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: Aktuelni pravipisi – prema izboru standardnog jezika: 1. Senahid Halilović, <i>Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole</i> . Zenica: Dom štampe. 1999. 2. Babić – Finka – Moguš, <i>Hrvatski pravopis</i> , Školska knjiga, Zagreb, 2001. 3. Pešikan – Pižurica – Jerković, <i>Pravopis srpskog jezika</i> , Novi Sad, Matica srpska, 1993.
Dodatnaipreporučenaliteratura: 1. Hasnija Muratagić-Tuna, <i>Bosanski, hrvatski, srpski, aktuelni pravopisi</i> , Bosansko filološko društvo, Sarajevo, 2005. 2. Ljiljana Jojić, <i>Pravopisni priručnik (dodatak Velikom rječniku hrvatskoga jezika)</i> , Novi liber, Zagreb 2003.

Naziv predmeta i šifra: Uvod u arheologiju 2, FIL ARH 133
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (2P + 1V), 6 ECTS/ DP: (2P), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prehistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se ona bavi, kojim metodama te kako je tekao historijski razvoj različitih metodoloških pristupa i kako su isti utjecali na formiranje moderne arheologije kao samostalne znanosti.
Sadržaj predmeta: Predmet daje pregled historijskog razvoja arheologije kao znanstvene discipline na prostoru Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja. Predmet daje pregled o najranijim poznatim počecima razvoja arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine i okruženja, od vremena prvih putopisaca i antikvara, do prve uspostave znanstvenog pristupa od vremena osnivanja institucije Zemaljskog Muzeja u Sarajevu. Predmet nadalje pruža pregled razvoja znanstvene arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine i okruženja kroz XX stoljeće i razvoj arheološkog diskursa na tim prostorima kroz ovaj period. Predmet također daje pregled utjecaja pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodnoznanstvenih metoda koje su u odnosu na evropsku arheologiju utjecale na razvoj arheologije Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta Uvod u arheologiju I
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> Balme, J. (Ed.), Pateron, A. (Ed.), <i>Archaeology in Practice, A Student Guide to Archaeological Analyses</i>, Oxford, 2006. Bradley R., <i>The Past in Prehistoric Societies</i>, Routledge, New York 2009. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976. Diaz-Andreu, M., <i>A World History of Nineteenth-Century Archaeology, Nationalism, Colonialism, and the Past</i>, Oxford, 2007. Dyson, S. L., <i>In Pursuit of Ancient Pasts, A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and Twentieth Centuries</i>, New Haven & London, 2006. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003. Sklenar, K., <i>Archaeology in Central Europe: the First 500 Years</i>, New York, 1983. Težak-Gregl, T., <i>Uvod u prapovijesnu arheologiju</i>, Zagreb, 2011.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> Fahlander, F. (Ed.), Oestigaard, T. (Ed.), <i>Material Culture and Other Things, Post-disciplinary Studies in the 21st Century</i>, Vällingby, 2004. Härke H. (Ed.), <i>Archaeology, Ideology and Society, The German Experience</i>, Frankfurt; Berlin; Bern; Bruxelles; New York; Oxford; Wien, 2002. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989. Hodder, I., Hutson, Scott, <i>Reading the Past, Current Approaches to Interpretation in Archaeology</i>, Cambridge, 2003. Hodder, I., <i>Theory and Practice in Archaeology</i>, London, 2005. Insoll, T., (Ed.), <i>The Archaeology of Identities</i>, New York, 2007. Jones, A., <i>Archaeological Theory and Scientific Practice</i>, Cambridge, 2002. Jones, S., <i>The Archaeology of Ethnicity, Constructing identities in the past and present</i>, London, 1997. Klejn L. S., <i>Arheološka tipologija</i>, Ljubljana, 1988. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988. Radcliffe Brown, A. R., <i>Struktura i funkcija u primitivnom društvu</i>, Beograd. Renfrew, C. (Ed.), Bahn, P. (Ed.), <i>Archaeology, The Key Concepts</i>, London and New York, 2005. Renfrew, C. (Ed.), Scarre, C. (Ed.), <i>Cognition and Material Culture: The Archaeology of Symbolic Storage</i>, Cambridge, 1998. Roberts, B. W. (Ed.), Linden, M. V. (Ed.), <i>Investigating Archaeological Cultures, Material Culture, Variability, and Transmission</i>, Springer New York, Dordrecht, Heidelberg, London, 2011. Shennan, S. (Ed.), <i>Archaeological Approaches to Cultural Identity</i>, London, 1994. Steward J. H., <i>Teorija kulturne promene, metodologija višelinjske evolucije</i>, Beograd, 1981. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976.

Naziv predmeta i šifra: Neolit i eneolit, FIL ARH 108
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (3P + 2V), 6 ECTS/ DP: (2P), 2 ECTS, Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta stjecanje općih znanja o ovom prethistorijskom razdoblju tokom kojeg je došlo do revolucionarnih promjena u načinu privređivanja, a to su obrada zemlje i uzgoj stoke kao glavne pojave. Ovo je imalo dalekosežne posljedice u životu čovjeka. Nije ništa manje značajno ni otkriće metala na kraju neolita, a koje je izvršilo daljnju revoluciju u načinu života ljudi.
Sadržaj predmeta: Predmet donosi opći pregled neolita i eneolita kao posebnog razdoblja prethistorije, s obzirom na posebnosti u njihovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prethistorijskim razdobljima. To se izlaže kroz više tematskih cjelina: pojam i sadržaj neolita i eneolita, proces neolitizacije, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalno-kulturnom podjelom; pregled neolitskih i eneolitskih kultura Bliskog istoka, egejskog područja i Evrope, s posebnim osvrtom na kulture iz podunavsko-panonske regije; otkriće metala, gdje se i kako se to odvijalo, sa svim posljedicama koje su prozišle iz tog događaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima na svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Dimitrijević, S., Majnarić-Pandžić, N., Težak-Gregl, T., <i>Prapovijest</i> , Zagreb, 1998. 2. Durman, A., <i>Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa</i> , Opuscula archaeologica 8, Zagreb, 1983. 3. Garašanin, M., <i>Praistorija Srbije</i> , I, II, Beograd, 19736. 4. Jovanović, B., <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i> , Beograd, 1971. 5. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i> , knjiga II i III, Sarajevo, 1979. 6. Težak – Gregl, T., <i>Uvod u prapovijesnu arheologiju</i> , Zagreb, 2011 7. Perles, C., <i>The Early Neolithic in Greece</i> , Cambridge, 2001.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Srejović, D., <i>Lepenski vir</i> , Beograd, 1969. 2. Tasić, N., <i>Badenski i vučedolski kulturni kompleks u Jugoslaviji</i> , Beograd, 1967. 3. <i>The Cambridge Ancient History, I/1, Prolegomena and Prehistory</i> , Cambridge, 1998. (Anatolia before c. 4000 B.C.; str. 304–326). 4. Batović, Š., <i>Stariji neolit u Dalmaciji</i> , Zadar, 1966.

Naziv predmeta i šifra: Metalno doba, FIL ARH 107
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (3P + 3V), 6 ECTS, DP: (2P + 1V), 3 ECTS, Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta sa stvaranjem brončanodobnih i željeznodobnih kultura Evrope, posebno sa područjem koje su naseljavale populacije iz kojih nastaju historijski Germani, Grci, Kelti i Rimljani. Definirati kulturni razvoj brončanog i željeznog doba Evrope te upoznati studente sa osnovnim segmentima materijalne kulture evropskih perioda bronce, halštata i La Tène. Definiranje kulturnih promjena od početka brončanog doba do otkrića željeza. Razvoj metalurgije i tehnike obrade metala kroz periode brončanog i željeznog doba. Kontakti i interakcija kontinentalnog područja sa egejskim kulturama II i I milenija p.n.e. te posljedice tih veza.
Sadržaj predmeta: Otkriće bronce i njen značaj u daljnjem razvoju materijalne kulture čovjeka. Brončanodobne kulture i njihova žarišta. Odnos Istoka i Egeje sa Evropom u razdoblju bronce. Odnos brončanodobnih regija u Evropi: Italija, Balkanski poluotok, Balkan, Podunavlje itd. Oblikovanje etničkih skupina (Kelti, Grci, Italici), društvena stratifikacija – stalež ratnika, njihova oprema – naoružanje (konj, kola), rat, posljedice migracija početkom II milenija p.n.e., kulturne i etničke promjene: integracije, homogenizacije, osebujni oblici razmjene robe i ideja između Sredozemlja/Egeje i Podunavlja, uloga istočnog Sredozemlja u oblikovanju evropskog brončanog doba (Mikena i dr.). Otkriće željezainjegoveposljedice. Prve metalurgije u Evropi. Starije željezno doba – halštat. Halštatske kulture u Evropi. Umjetnost i duhovna kultura starijeg željeznog doba. Etnička slika Evrope u halštatsko doba. Mlađe željezno doba – La Tène. Opća obilježja latenskog doba. Izrada nakita, naselja i nekropole, duhovna kultura u latensko doba, etnička slika Evrope u latensko doba. Seoba Kelta i njene posljedice.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Coles, J. M., Harding, A. F., <i>The Bronze Age in Europe</i>, London, 1979. 2. Collis, J., <i>The Celts, Origins, Myth Inventions</i>, Gloucestershire, 2010. 3. Collis, J., <i>The European Iron Age</i>, London and New York, 2003. 4. Harding, A. F., <i>European Societies in the Bronze Age</i>, Cambridge, 2000. 5. Pare C.F.E. (Ed.), <i>Metals Make The World Go Round, The Suply and Circulation of Metals in Bronze Age Europe</i>, Oxford, 2000.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Cunliffe, B., <i>The Ancient Celts</i>, London, 1997. 2. Earle, T. (Ed.), Kristiansen, K. (Ed.), <i>Organizing Bronze Age Societies</i>, Cambridge, 2010. 3. Harding, A. F., „<i>Europe and Mediterranean in the Bronze Age: cores and peripheries</i>“, u: Trade and Exchange in Prehistoric Europe 4. Harding, A. F., <i>The Mycenaens and Europe</i>, London, 1984. 5. Haywood, J., <i>The Celts, Bronze Age to New Age</i>, Harlow, 2004. 6. Henderson, J. C., <i>The Atlantic Iron Age, Settlement and identity in the first millennium BC</i>, London and New York, 2007. 7. Howard D., <i>Bronze Age Military Equipment</i>, South Yorkshire, 2011. 8. Kristiansen, K., Larsson, T. B., <i>The Rise of Bronze Age Society</i>, Cambridge, 2005. 9. Peroni R., „<i>Protostoria dell Italia continentale. La penisola italiana nell eta dell bronzo e del ferro</i>“, u: PCIA, 9, 1989. 10. Rankin, D., <i>Celts and the Classical World</i>, London, 1996. 11. Stošić J. P. (Hrsg.), <i>Antički Grci na tlu Hrvatske</i>, Zagreb, 2010. 12. Winter, H. E., <i>A History of the Celts</i>, East Sussex, 2004.

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 2, FIL ARH 134
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (2V), 4 ECTS/ DP: (2V), 3 ECTS, Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz brončanog i željeznog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, muzeju ili fakultetu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prehistorijskog (brončano i željezno doba) sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenih perioda.
Preduvjeti za upis predmeta: Nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001. 3. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000. 5. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001. 6. Srejović D., <i>Arheološki leksikon</i>, Beograd 1997 7. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999. 3. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987. 4. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Osnove latinskog jezika II; FIL ROM 101
Semestari broj sati i broj bodova: II. semestar; JP: (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: opširnije zahvatiti u latinski glagolski sustav i sintaktičke konstrukcije te uočiti povezanosti sa modernim romanskim jezicima (romanske etimologije). Isto tako, kada je u pitanju studij povijesti i/ili arheologije, cilj je upoznati se sa najstarijim natpisima rimskog područja, a time i s arhajskim latinskim, rimskom onomastikom i epigrafikom.
Sadržaj predmeta: Latinska morfologija: zamjenice, tvorba komparativa pridjeva i priloga; morfološke kategorije glagola; sintaktička upotreba infinitiva i participa.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Osnove latinskog jezika I</i>
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: 1. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Elementa Latina</i> , Školska knjiga, Zagreb, 2004.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Latinska gramatika</i> , Školska knjiga, Zagreb 1987. 2. <i>200 latinskih glagola i njihove složenice u svim oblicima konjugacije</i> , Priredila Margareta Gašparović, ŠK, Zagreb, 2001. 3. Hans H. CErberg, <i>Lingua Latina per se illustrata (pars prima: Familia Romana)</i> , Domus Latina, 1991. (odabrani tekstovi) 4. <i>Iulii Obsequentis ab anno Urbis conditae DV prodigiorum liber</i> (odabrani tekstovi za studente povijesti) 5. <i>Corpus Inscriptonum Latinorum</i> (odabrani natpisi za studente povijesti)

Naziv predmeta i šifra: Osnove grčkog jezika II; FIL GRK 182
Semestari broj sati i broj bodova: I. Semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS/ DP: (1P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obvezan
Cilj predmeta: Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog deklinacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.
Sadržaj predmeta: Tumači se i uvježbava grčki alfabet, fonologija i morfologija nominalnih tvorbi u grčkom jeziku : vrste riječi, vrste i osobnosti naglaska, deklinacija imenica, pridjeva, zamjenica. Uvježbavaju se pravila pisanja, čitanja i izgovaranja, te prepoznavanje oblika prema osnovi i nastavku. Studenti trebaju savladati izgovor i akcentuaciju riječi te intonaciju rečenice. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak određivanju padežnih oblika pojedinih deklinacija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obvezna literatura : 1. D. Sabadoš-M. Sironjić-Z. Zmajlović, <i>Grčka vježbenica</i> , Školska knjiga, Zagreb 2003. 2. Zdravka Martinić-Jerčić – Dubravka Matković, <i>Prometej</i> : udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb 2003.
Dodatna i preporučena literatura: 1. August Musić – Niko Majnarić, <i>Gramatika grčkog jezika</i> , Školska knjiga, Zagreb 1996. 2. Stjepan Senc, <i>Grčko-hrvatski rječnik</i> , Zagreb, 1988. (reprint iz 1910)

Naziv predmeta i šifra: Bosanski jezik II/ Hrvatski jezik II/ Srpski jezik II; FIL BHS 102
Semestari broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Usvajanje znanja vezanih za sintaksu te njegovanje vlastitog jezičkog izraza.
Sadržaj predmeta: U ovom semestru posebna pažnja posvećuje se naučnom funkcionalnom stilu, tehnikama citiranja i parafraziranja, preporukama za izradu bibliografije u skladu sa principima MLA. U okviru predmeta izučava se sintaksička struktura: sintaksema, sintagma, složena rečenica, vezani tekst (diskurs). Studenti se na vježbama uvode u tehniku pisanja naučnog teksta. Analiziraju se njihovi samostalni radovi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obaveznaliteratura: 1. Halilović, S. (1996). <i>Pravopis bosanskoga jezika</i> . Sarajevo: Preporod. 2. Halilović, S. (1999). <i>Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole</i> . Zenica: Dom štampe. 3. Babić, S. - Finka, B. - Moguš, M. (1995. ili novije izdanje). <i>Hrvatski pravopis</i> . Zagreb: Školska knjiga. 4. Pešikan, M. - Jerković, J. - Pižurica, M. (1993). <i>Pravopis srpskoga jezika</i> . Novi Sad: Matica srpska.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Bulić, R. (1999). <i>Bosanski jezik u praksi i normi</i> . Tuzla: Printcom. 2. Bulić, R. (2009). <i>Rječnik pravopisnih, obličkih i akcenatskih nedoumica u standardnome bosanskom jeziku</i> . Tuzla: Bosanska riječ

Naziv predmeta i šifra: Engleski jezik 2; FIL ANG 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Revizija i produbljivanje već postojećeg znanja studenata iz osnovni gramatičkih struktura (vrste riječi, rečenične strukture); osposobljavanje studenata da vladaju općom i stručnom leksikom u svrhu pripreme za samostalan rad na stručnim tekstovima, s ciljem sticanja jezičke kompetencije u smislu služenja stručnom literaturom.
Sadržaj predmeta: Kolegij se sastoji iz dvije međusobno povezane cjeline: revizija gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture, te razumijevanje tekstova sa posebnim akcentom na tekstove iz struke. Fokus vježbi je na čitanju i razumijevanju teksta, kao i diskusiji u vezi sa odabranim temama. Od studenta se očekuje upoznavanje sa i usvajanje osnovnih stručnih termina, te sposobnost smislene diskusije na engleskom jeziku.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Engleski jezik 1</i> , opći predmet
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grgić, Berislav i Brihta, Jolanda. <i>Engleska gramatika za svakoga</i>. Školska knjiga Zagreb, 1986. 2. Murphy, Raymond. <i>English Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none"> 1. Side, Richard i Wellman, Guy. <i>Grammar and Vocabulary for Cambridge Advances and Proficiency</i>. Pearson Education Limited, Harlow, 1999. 2. Izbor tekstova općeg tipa. Izvori: <i>Opportunities</i> (Upper Intermediate), Pearson Education Limited, 2002, Harlow; <i>Success</i> (Upper Intermediate), Pearson Education Limited, Harlow, 2007. 3. Hewings, Martin. <i>Advanced Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.

Naziv predmeta i šifra: Francuski jezik 2; FIL ROM 104
Semestari broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom u mjeri u kojoj je to potrebno za uspješno korištenje stručne i naučne literature na datom jeziku iz oblasti naučnih disciplina svake studijske grupe.
Sadržaj predmeta: U toku drugog semestra studenti se upoznaju sa sljedećim gramatičkim kategorijama: upitna i odrična forma; prilozi; prijedlozi; neodređene zamjenice; neodređeni pridjevi; slaganje vremena indikativa; upravni i neupravni govor; složene relativne zamjenice; kondicional; konjuktiv; infinitiv; participi; Stečena znanja studenti de primjenjivati kroz čitanje, prevođenje i konverzaciju na tekstovima predviđenim za tu svrhu. Uvođenje studenata u problematiku prevođenja/razumijevanja autentičnih tekstova iz različitih oblasti ljudskog znanja, posebno iz onih naučnih disciplina koje se izučavaju na određenoj studijskoj grupi.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Francuski jezik I</i> , opći predmet
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svakuakademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja iocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Y. Berchiche, M. Dubois, R. Mimran, <i>Cours de la Sorbonne, langue et civilisation françaises</i> , Clé International, Paris, 2000 2. Annie Monnerie-Goarin, Evelyne Sirejols, <i>Champion I</i> , Clé International, Paris, 2001. 3. Aline Volte, <i>Belleville I</i> , Clé International, Paris, 2004.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Sylvie Poisson-Quinton, C. Huet-Ogle, Roxane B : <i>Grammaire expliquée du français</i> , Précis de grammaire - 2. Alina Kostucki, Gracia Merlo, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 2004. 3. Maïa Gregoire, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 1995. 4. Vlado Drašković, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i> , Beograd, 1982.

Naziv predmeta i šifra: Njemački jezik 2; FIL GER 104
Semestari broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj nastave Njemačkog jezika 1 kao općeg predmeta jeste produbljivanje znanja stečenog u dosadašnjem obrazovanju i osposobljavanje studenata za razumijevanje tekstova slušanjem i čitanjem te za produktivno bavljenje obrađenim temama (nivo A.2.2 Europskog referentnog okvira).
Sadržaj predmeta: Komunikacija (uspostavljanje kontakata, čitanje oglasa i odgovor na iste, razgovor o prijateljstvu, proslavama); želje i snovi; domovina, državljanstvo, osjećaj pripadnosti naciji i razvijanje interkulturalne svijesti; zanimanja, uvjeti za njihovo obavljanje, uvjeti rada, pisanje biografije, prijave na natječaj.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Njemački jezik 1</i> , opći predmet
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Dallapiazza, R.-M., Jan von E., Blüggel, B., Schumann, A. , (2011), Tangram aktuell 2, Lektion 5-8, Niveau A2/2, Hueber Verlag, Ismaning.

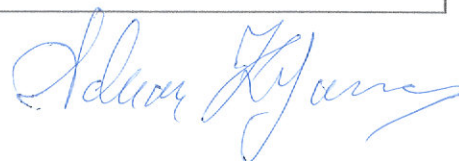
Naziv predmeta i šifra: Ruski jezik 2; FIL SLA 104
Semestari broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave ruskog jezika kao opdeg predmeta je ovladavanje ruskim jezikom na komunikativnom nivou, usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma, te ovladavanje govornim modelima u okviru programom predviđene tematike. Cilj je također i sticanje jezičke kompetencije u smislu služenja stručnom literaturom na ruskom jeziku iz date oblasti.
Sadržaj predmeta: Pregled ruske gramatike.Vrste riječi i njihovi oblici. Modeli rečenica. Vježbe podrazumijevaju, pored ostalog, čitanje i jezičku analizu različitih tekstova dijaloškog i monološkog tipa. Predstavljanje filmova, muzike, pozorišta i sličnih sadržaja iz ruske kulture i historije prate različiti tipovi zadataka, razgovori i pisanje sastava.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Ruski jezik 1</i> , opći predmet
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svakuakademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja iocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. L.V. Miller, L.V.Politova. <i>Žili-byli...;12 urokov ruskogo jazyka</i> , 2. <i>Bazovyj uroven', učebnik</i> , Sankt-Peterburg, 2007. 3. R. F. Poljanec. <i>Pregled gramatike ruskoga jezika</i> , Školska knjiga Zagreb, 1967.
Dodatnaipreporučenaliteratura: 1. B. Tošovid. <i>Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom</i> . Sarajevo, Svjetlost1990. 2. I. K. Gapočka. <i>Ja čitaju po-ruski</i> , Moskva, 2006. 3. Katnić-Bakaršić, M., Moranjak-Bamburać, N., Tanović, I. (1990) <i>Ruski jezik. Udžbenik za V razred osnovne škole</i> . Sarajevo: Svjetlost.

Naziv predmeta i šifra: Neolit i eneolit Bosne i Hercegovine i okruženja, FIL ARH 225
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (2P + 1S + 1V), 6 ECTS / DP: (2P + 1 V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznati studenta s najvažnijim neolitičkim i eneolitičkim lokalitetima na prostoru Bosne i Hercegovine kako bi se pravilno shvatio proces života na bosanskohercegovačkom prostoru u razdoblju neolita i eneolita.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji od predavanja koja obuhvaćaju lokalitete neolitičkih i eneolitičkih kultura na području Bosne i Hercegovine, a koji su u korespondenciji sa lokalitetima izvan teritorija Bosne i Hercegovine. Riječ je o lokalitetima koji su u različitoj mjeri utjecali na razvoj neolitičkih i eneolitičkih lokaliteta na bosanskohercegovačkom prostoru i kao takve potrebno je da ih student bolje upozna.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Benac, A., <i>Završna istraživanja u pećini Hrustovači</i> , Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo, 1948. 2. Benac, A., <i>Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica</i> , Sarajevo, 1958. 3. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i> , Sarajevo, 1964. 4. Benac, A., <i>Obre II – neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., XXVI, Sarajevo, 1971. 5. Benac, A., <i>Obre I – neolitsko naselje starčevačko-impreso i kakanjske kulture na Raskršću</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n. s., XXVII-XXVIII, Sarajevo, 1973. 6. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i> (poglavlja o neolitiku i eneolitiku), Sarajevo, 1976. 7. Čović, B., <i>Velika gradina u Varvari</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s. XXXII, Sarajevo, 1978. 8. Grupa autora: <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i> , Sarajevo, 1986. 9. Marijanović, B., <i>Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini</i> , Mostar, 2003. 10. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja, II i III</i> . Sarajevo, 1979. (tu je navedena sva potrebna literatura) 11. Grupa autora, <i>Okolište 1 – Untersuchungen einer spätneolithischen Siedlungskammer in Zentralbosnien</i> , Neolithikum und Chalkolithikum in Zentralbosnien 1, Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 228 (Bonn 2013) 12. Robert Hofmann, <i>Okolište 2 – Spätneolithische Keramik und Siedlungsentwicklung in Zentralbosnien</i> , Neolithikum und Chalkolithikum in Zentralbosnien 2, Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 243 (Bonn 2013)
Dodatna i preporučena literatura: 1. Batović, Š., <i>Stariji neolit u Dalmaciji</i> , Zadar, 1966 2. Marković, Č., <i>Neolit Crne Gore</i> , Beograd, 1985. 3. Novak, G., <i>Grapčeva spilja</i> , Zagreb, 1955. 4. Marijanović, B., <i>Ravlića pećina</i> , Mostar 2012.

Naziv predmeta i šifra: Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1, FIL ARH 226
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (2P + 1S + 1V), 6 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s najvažnijim brončanodobnim kulturama zemalja jugoistočne Evrope i zapadnog Balkana koje su s onima koje su se razvijale na prostoru današnje Bosne i Hercegovine činile jedinstveno kulturno područje. Početak brončanog doba i različite teorije o porijeklu brončanodobnih populacija zapadnog Balkana (teorije o prapostojbini, porijeklo, jezik, značenje). Razvoj kultura brončanog doba, metalurgija i upotreba metala, drugi vidovi ostataka materijalne kulture zajednica brončanog doba na zapadnom Balkanu te njihova duhovna kultura i sepulkralni kultovi. Kontakti sa podunavskim, egejskim i italjskim područjem.
Sadržaj predmeta: Periodu brončanog doba jugoistočne Evrope pripada i bosanskohercegovački prostor, pa kao takav ne može se izdvojeno proučavati. Bosna i Hercegovina kao tranzitno područje ovog dijela Evrope, a onda kao rudno bogata zemlja, igrala je značajnu ulogu u razvoju metalnodobnih kultura Balkanskog prostora. S obzirom na pravce utjecaja koji su dolazili na bosanskohercegovački prostor, poseban značaj imaju kulture s područja Podunavlja, s jedne strane, i Mediterana, s druge strane. Upoznati studente sa periodizacijom brončanog doba jugoistočne Evrope, ostacima materijalne kulture II milenija p.n.e., genezom kultura brončanog doba od završetka eneolita do početka željeznog doba nakon turbulencija krajem prvog milenija p.n.e.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta Metalno doba
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Garašanin, M., <i>Praistorija Srbije</i>, Tom I, Beograd, 1973. 2. Govedarica, B., <i>Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana</i>, Djela ANUBiH LVIII, CBI, Sarajevo, 1989. 3. Mirić M. (Hrsg.) <i>Povijest umjetnosti u Hrvatskoj, Prapovijest</i>, Zagreb, 1998. 4. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjige III, IV, Sarajevo, 1979. 5. Saveljić-Bulatović L. i Lutovac P., <i>Zlatno doba Crne Gore</i>, Podgorica, 2003. 6. Stošić J. P. (ed.), <i>Simbol Boga i kralja, Prvi europski vladari</i>, Zageb, 2006. 7. Vinski-Gasparini K., <i>Kultura polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj</i>, Zadar, 1973.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Benac, A. „Prediliri, Protoiliri, Prailiri”, u: <i>Balkanica</i>, VIII, Beograd, 1977. 2. Benac, A., Čović, B., <i>Glasinac, I, II</i>, Sarajevo 1956, 1957. 3. Benac, A., <i>Praistorijski tumuli na Kupreškom polju</i>, Sarajevo, 1986. 4. Čović, B. (Ed.), <i>Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1988. 5. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976. 6. Durman, A., „Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa”, u: <i>Opuscula archaeologica</i>, 8, Zagreb, 1983. 7. Jovanović, B., <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i>, Beograd, 1971.

Naziv predmeta i šifra: Arheologija Grčke i Rima 1, FIL ARH 202
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (2P + 1S + 2V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s kolijevkom evropske civilizacije i njenim utjecajem na historiziranje Evrope, čemu je posebno doprinijela grčka kolonizacija mediteranskih obala, a potom i rimsko osvajanje evropskih zemalja.
Sadržaj predmeta: Arheologija antičke Grčke upoznaje studenta s prvim evropskim historijskim civilizacijama, ubrajajući i one na Kreti i Miken. Predmet obuhvaća razvoj graditeljstva, umjetnosti i misli, te utjecaj istočnjačkih civilizacija na razvoj grčke kulture. Predmet se osvrće i na rimsku arheologiju, njene korijene (grčke i etrurske) i utjecaj na evropske zemlje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Archaic Period</i>, London, 1995. 2. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Classical Period</i>, London, 1985. 3. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Late Classical Period</i>, London, 1995. 4. Boardmann, J., <i>Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC)</i>, London, 1998. 5. Chamoux, F., <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd, 1967. 6. Durando, F., <i>Drevna Grčka, zora zapada</i>, Zagreb, 1999. 7. Fuchs, W., <i>Die Skulptur der Griechen</i>, Munchen, 1983. 8. Gavela, B., <i>Umetnost antičke Grčke</i>, Beograd, 1971. 9. Grevs, R., <i>Grčki mitovi</i>, Beograd, 1969. 10. Cermanović – Kuzmanović A. <i>Grčke slikane vaze</i>, Beograd 1977.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grimal, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd, 1968. 2. Hafner, G., <i>Atena i Rim</i>, Rijeka, 1970. 3. Lawrence, A. W. <i>Greek Architecture</i>, 1996. 4. Liberati, A. M., Bourbon, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb, 2000. 5. Musić, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb, 1936. 6. Pauzanija, <i>Vodič po Heladi</i>, prijevod U. Pasini, Split, 1989. 7. Richter, G., <i>A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece</i>, London, 1987. 8. Smith, R., <i>Hellenistic Sculpture</i>, London, 1995. 9. Šefold, K., <i>Klasična umetnost</i>, Novi Sad, 1973. 10. Webster, T. B. L. <i>Helenizam</i>, Novi Sad, 1970.

Naziv predmeta i šifra: Historija stare Grčke, FIL ARH 230
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (1P + 2V), 5 ECTS / DP: (1P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti stiču temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti stare Grčke početka II milenijuma prije nove ere do uspostave rimske vlasti na prostorima helenskog svijeta
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija Stare Grčke. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija grčke historije. Egejski svijet u III i II milenijumu. Minojska civilizacija (pismo, umjetnost, religija, arhitektura. Troja, Mikena (arhitektura, umjetnost, pismo, kultura). Dorska seoba. Homerska Grčka. Grčka u arhaisko doba. Grčka kolonizacija VIII- VI st. e. Razvitak Atene do početka V.st.pr.n.e. Grčko-perzijski ratovi. Perikle. Peloponeski rat, Grčka u prvoj polovini IV st. e. Uspon Makedonije i propast nezavisnosti Grčke. Aleksandar Makedonski i stvaranje helenističkih država. Uzrok i propast nezavisnosti stare Grčke. Aleksandar Makedonski i njegovi ratovi. Ratovi među dijadosima i stvaranje helenističkih država. Država Seleukida. Helenistički Egipat. Makedonija i Grčka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grevs R., Grčki mitovi, Beograd, 1969. 2. Homer, Ilijada i Odiseja. 3. Struve V.V. —Kalistov P., Stara Grčka, izd. VeselinMasleša, Sarajevo, 1959. 4. Papazoglu F., Istorija helenizma, Beograd, 1967. 5. Papazoglu F., Istorija helenizma, Vladavina Aleksandra Velikog-Doba dijadoha, Beograd 1995. 6. Kreissig H., Povijest helenizma, Zagreb, 1987.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Brujić D., Vodič kroz svet antike, Beograd, 2002. 2. Grupa autora, Okfordska istorija Grčke i helenističkog sveta, Beograd, 1999. 3. Ranović A.P., <i>Helenizam i njegova istorijska uloga</i>, Sarajevo 1962.

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 3, FIL ARH 231
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP (2V), 4 ECTS / DP: (2V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz protohistorijskog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu protohistorijskog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001. 3. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001.
Dodatna i preporučena literature: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Umjetnost antičkih mozaika na tlu BiH, FIL ARH 233
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (2P), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je detaljnije upoznati tehniku i način izrade antičkih mozaika, historijat njihove izrade, tipove i vrste, oblike i vrste prikaza i umjetničke karakteristike, komparativne primjerke između mozaika pronađenih na tlu današnje Bosne i Hercegovine i onih pronađenih u drugim provincijama od Afrike, Levanta, Rima do Evrope.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa predmetom. Literatura i izvori. Pojam mozaika. Tehnike izrade mozaika. Mozaik u republikansko doba. Mozaik u carsko doba. Širenje tehnike izrade mozaika širom ilirskog svijeta. Muzej mozaika u Tunisu. Najpoznatiji mozaici na prostoru Ilirika.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Busuladžić A., Umjetnost antičkih mozaika na tlu Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2008. 2. Garčević M., Mozaik, Zagreb, 2006. 3. Čremošnik I., Mozaici i zidno slikarstvo rimskog doba, Sarajevo, 1984.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Oakeshott W. Mozaici Rima, Beograd, 1977.

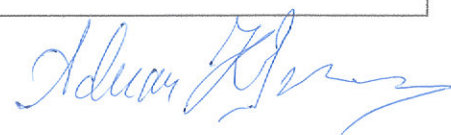
Naziv predmeta i šifra: Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 2, FIL ARH 214
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (2P + 2 V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s procesima koji su se odrazili i na područje susjednih zemalja i današnje Bosne i Hercegovine od početka upotrebe željeza. Predmet detaljnije razrađuje problem Ilira – nosilaca metalnih kultura na širem balkanskom prostoru.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s događajima koji su uslijedili na prijelazu iz II u I milenij stare ere kada dolazi do prve pojave željeza kao novog metala u upotrebi. Intenziviranje kontakata i različitih interakcija među kulturama na lokalnom i širem nivou. Promjene u materijalnoj kulturi i različiti segmenti društvenog raslojavanja. Predmet upoznaje studenta s najznačajnijim lokalitetima željeznog doba, kneževskim grobovima i različitim aspektima materijalne i duhovne kulture željeznog doba Bosne i Hercegovine i okruženja.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Babić S., <i>Poglarstvo i polis; Starije gvozdeno doba centralnog Balkana i grčki svet, Srpska akademija nauka i umetnosti</i>, Balkanološki institut, Posebna izdanja 81, Beograd, 2004. 2. Balen-Letunić D. (Ed.), <i>Ratnici na razmeđu istoka i zapada, starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj</i>, Zagreb, 2004. 3. Benac, A., „Neki etnički problemi prethistorijskih stanovnika Bosne i Hercegovine”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., VIII (1953). 4. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”. U: Arheološki radovi i rasprave, IV-V, JAZU, Zagreb, 1967. 5. Benac, A., Čović, B., <i>Glasinac I</i> (1956), <i>II</i> (1957). 6. Čović, B. (Ed.), <i>Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1988. 7. Ćuknić M. i Jovanović B., <i>Ilirska kneževska nekropola u Atenici</i>, Čačak 1966. 8. Garašanin M., <i>Praistorija Srbije, Tom II</i>, Beograd, 1973. 9. Lisićar P., <i>Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu</i>, Skopje, 1951. 10. Palavestra A., <i>Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu</i>, Srpska Akademija Nauka i Umetnosti, Balkanološki institut, Beograd, 1984. 11. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja, knjiga V</i>, Sarajevo, 1987. 12. Sokolovska V., <i>Etničkite nositelji na trebeniškata nekropola</i>, Skopje, 1997.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Čović, B., „<i>Praistorijsko rudarstvo i metalurgija u Bosni i Hercegovini</i>”. U: Godišnjak, XXII (2), Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1983. 2. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976. 3. Marić, Z., „<i>Donja Dolina</i>”, U: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., XIX (1964). 4. Radimski, V., „<i>Prehistorička sojenica kod Ripača blizu Bišća</i>”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo, V (1893). 5. Stošić J. P. (Hrsg.), <i>Antički Grci na tlu Hrvatske</i>, Zagreb, 2010. 6. Vasić R., <i>Kulturne grupe starijeg gvozdenog doba u Jugoslaviji</i>, Beograd 1973.

Naziv predmeta i šifra: Arheologija Grčke i Rima 2, FIL ARH 203
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (2P + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Detaljnije upoznati studenta s tekovinama grčko-rimske kulture, koja svojim sadržajima predstavlja najveće domete starog svijeta. Prateći ovaj predmet, student će se osposobiti da kao budući stručnjak pravilno intepretira nalaze do kojih će doći u svojim istraživanjima, s obzirom na to da i bosanskohercegovački teritorij kulturološki pripada historiji grčko-rimske civilizacije.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s temeljima grčke i rimske civilizacije, odnosno s kulturno-umjetničkim i duhovnim stvaralaštvom tih naroda. Daje se pregled razvoja umjetnosti, graditeljstva, pisma, religije, vojske, upoznaje se kako se odvijao svakodnevni život Grka i Rimljana, kako je tekao razvoj njihovog književnog stvaralaštva i značaj utjecaja ovih naroda na evropske narode. U predmetu se također govori o historijatu arheoloških iskopavanja u grčkom i rimskom svijetu i o značaju otkrivenih nalaza za razvoj arheološke nauke u svijetu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Žan – Noel Rober, <i>Srari Rim</i>, Beograd, 2009. 2. Branko Gavella, <i>Etrurci – istorija, kultura, umetnost</i>, Beograd, 2007. 3. Luis Mamford, <i>Grad u istoriji</i>, 2001. 4. Vitruvije, <i>Deset knjiga o arhitekturi</i>, Zagreb 5. Massimo Pallottino, <i>Etrurščani – etruskologija</i>, Zagreb, 2008. 6. Conolly, P., <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb, 1990. 7. Grimal, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd, 1968. 8. Hafner, G., <i>Atenai Rim</i>, Rijeka, 1970. 9. Liberati, A. M., Bourbon, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb, 2000. 10. Musić, A., <i>Nacrtni grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb, 1936. 11. <i>Atlas arhitekture</i>, Zagreb 2003.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Pauzanija, <i>Vodič po Heladi</i>, prijevod U. Pasini, Split, 1989. 2. Šefold, K., <i>Klasična umetnost</i>, Novi Sad, 1973. 3. Vebster, T. B. L. <i>Helenizam</i>, Novi Sad, 1970. 4. Radman Livaja I. <i>Militaria Sisciensia – nalazi rimske vojne opreme iz Siska u fundusu Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, Zagreb, 2004.

Naziv predmeta i šifra: Arheologija antičke Bosne i Hercegovine, FIL ARH 213
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP (2P + 2V), 4 ECTS / DP: (2P + 1 V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da student temeljno upozna antičke tekovine sa ovoga područja, koje po svom sadržaju i značaju u više slučajeva predstavljaju unikate (Mitrin spomenik iz Konjica, kompleks Mogorjela, rudarski grad Domavia kod Srebrenice, metalurški kompleks kod Bosanskog Novog itd). U izučavanju antičke prošlosti Bosne i Hercegovine poseban značaj ima izučavanje privrede i putnih komunikacija, kao i tekovina ilirske umjetnosti.
Sadržaj predmeta: Antičko razdoblje Bosne i Hercegovine izuzetno je dobro istraženo. Uz brojne članke i rasprave napisane su i brojne monografije pa se može reći da je to jedno od najbolje istraženih područja zemalja bivše Jugoslavije. Student će se preko ovog predmeta upoznati s bogatim arheološkim naslijeđem koje je otkriveno na ovom prostoru. To je proisteklo iz geostrateškog značaja zemlje, s jedne strane, i njenog rudnog bogatstva, s druge strane. Sve su to faktori koji su privukli pažnju grčkih, a potom i rimskih trgovaca. Ilirska plemena s bosanskohercegovačkog područja iz navedenih su razloga stekla nešto veći značaj u odnosu na ostala, o čemu svjedoče nalazi s terena (Glasinac, Sanski Most, Ošanići itd.). Nakon rimske okupacije teritorij Bosne i Hercegovine se ubrzano urbanizira, izgrađuje se cestovna mreža, privredni pogoni itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Bojanovski, I., <i>Bosna i Hercegovina u rimsko doba</i> , Djela ANUBiH, knj. XV + XVI, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 6, Sarajevo, 1988. 2. Imamović, E., <i>Antički kulturni i votivni spomenici u Bosni i Hercegovini</i> , Sarajevo, 1977. 3. Bojanovski, I., <i>Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Djela, XLVII, CBI, knj. 2, ANUBiH, Sarajevo, 1974. 4. Pašalić, E., <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i> , Sarajevo, 1960. 5. Busuladžić A., <i>Rimske vile u BiH</i> , Sarajevo, 2011.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Sergejevski, D., <i>Umjetnost Ilira</i> , u: Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja, III (1965). 2. Škegro A., <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i> , Zagreb, 1999. 3. Imamović, E., <i>Srebrenica i okolica u rimsko doba</i> , Članci i građa, 1, Tuzla, 2002. 4. Pašalić, E., <i>Sabrana djela</i> , Sarajevo 1975. 5. Busuladžić A., <i>Morfologija antičkih fibula iz fundusa Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine</i> , Zemaljski muzej

Naziv predmeta i šifra: Arheologija ranog srednjeg vijeka, FIL ARH 305
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP (2P + 1 V), 4 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s osnovnim pojmovima iz materijalne kulture ranog srednjeg vijeka, s tipovima oružja, nakita, oruđa i graditeljstva. Također, cilj je studenta upoznati i sa arheološkom baštinom barbarskih naroda na prostorima Podunavlja, Italije i Balkanskog poluotoka. Posebna je pažnja posvećena prilikama u Bosni i Hercegovini u tom razdoblju.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s razdobljem koje je uslijedilo s krizom Rimskog carstva, što je konačno dovelo do njegovog nestanka. Posebna je pažnja posvećena sagledavanju problema etničkih struktura barbarskih plemena koja su preplavila Evropu i njihovom praćenju preko materijalne građe, posebno preko grobnih sadržaja. Najzda barbarskih plemena na prostor Ilirika. Dolazak Avara i Slavena na Balkan, njihova materijalna kultura i konačno profiliranje ranosrednjovjekovnih kulturnih i političkih zajednica.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., <i>Seoba naroda – arheološki nalazi jugoslovenskog Podunavlja</i>, Zemun, 1962. 2. Grupa autora, <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1984. 3. Kovačević, J., <i>Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti</i>, Novi Sad, 1960. 4. Kovačević, J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd, 1977. 5. <i>Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini</i>, Novi Sad, 1978. 6. Uglešić, A., <i>Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe</i>, disertacija, Zadar, 1996. 7. Vinski, Z., <i>Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine</i>, u: <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3. s. 5, Zagreb, 1971. 8. Vinski, Z., „Epoha seobe naroda”, u: <i>Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vijek</i>, Beograd – Zagreb – Mostar, 1986. 9. Werner, J., <i>Slawische Bügelfibeln des 7. Jahrhunderts</i>, Reinecke Festschrift, Mainz 1950. 10. Mrkobrad D., <i>Arheološki nalazi seobe naroda u Jugoslaviji</i>, Beograd 1980. 11. Valentin Vasiljevič Sedov: <i>Sloveni u ranom srednjem veku</i>, Akademska knjiga, Novi sad 2013 12. Valentin Vasiljevič Sedov: <i>Sloveni u dalekoj prošlosti</i>, Akademska knjiga, Novi Sad 2012. 13. Florin Curta: <i>Southeastern Europe in the Middle Ages, 500-1250</i> (Cambridge Medieval Textbooks), Cambridge University Press, Cambridge, 2006 14. James Graham-Campbell (Editor): <i>The Archaeology of Medieval Europe, Vol. 1: The Eighth to Twelfth Centuries AD</i>, Aarhus University Press, Aarhus, 2007 15. Milošević, A. (Ed.): <i>Hrvati i Karolinzi. I. Rasprave i vrela</i>, Split, 2000 16. Milošević, A. (Ed.): <i>Hrvati i Karolinzi. II. Katalog</i>, Split, 2000. 17. Herwig Wolfram, <i>History of the Goths</i>, University of California Press, 1990 18. Roger Collins, <i>Early Medieval Europe, 300-1000: Third edition</i> (History of Europe), Palgrave Macmillan; 3 edition, 2010
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Miletić N. <i>Ranoslovensko doba</i>, «Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast», Veselin Masleša, Sarajevo 1984, 375-434. 2. Miletić N. <i>Rani srednji vijek u arheološkim istraživanjima na području sjeverozapadne Bosne</i>, «Zbornik Arheološkog društva Bosne i Hercegovine I», Sarajevo 1983, 217-224. 3. Miletić N. <i>Rani srednji vijek (arheološko-istorijski osvrt)</i>, AL BiH, Tom I, Sarajevo 1988., 41-43. Opšti leksikografski dio, (obrada 43 pojma), AL BiH, Tom I, Sarajevo 1988. Arheološka nalazišta, Regije 1-13, (obrada 997 nalazišta), AL BiH, Tom II, Sarajevo 1988. Arheološka nalazišta, Regije 14-25, (obrada 1591 nalazišta), AL BiH, Tom III, Sarajevo 1988. 4. Željko Demo, <i>Ranosrednjovjekovno groblje bjelobrdске kulture: Vukovar – Lijeva Bara (X-XI stoljeće)</i>, Arheološki muzej, Zagreb 2009 5. Janko Belošević: <i>Starohrvatsko groblje na Ždrijacu u Ninu</i>, Arheološki muzej Zadar, 2007 6. Petrinec, M.: <i>Groblja od 8. do 11. stoljeća na području ranosrednjovjekovne hrvatske države</i>, Split, 2009. 7. Mirja Jarak, <i>Crkvena arhitektura 7. i 8. stoljeća: Uvod u studij predromanike</i>, Biblioteka Knjiga Mediterana 74, Književni krug, Split, 2013

Naziv predmeta i šifra: Historija starog Rima, FIL ARH 235
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP (1P + 1V), 4 ECTS/ DP: (1P), 1 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti stiču temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti starog Rima, odnosno obuhvata vlasti Republike i Imperije od legendarnog osnivanja grada Rima i rane Italije do zvaničnog datuma pada Zapadnog i prerastanja Istočnog Carstva u grčko-bizantsko Carstvo.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija Rima, Italije i zemalja obuhvaćenih širenjem Republike i Imperije. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija rimske historije. Rana Italija, Etrurci i njihova kultura, Grci na tlu Italije, italski narodi. Rim u doba kraljeva. Doba rane Republike. Pokorenje Italije od strane Rima. Punski ratovi. Ratovi na istoku. Ustanci robova, djelatnost braće Grakh. Kasna Republika, Julije Cezara. Oktavijan August i stvaranje Carstva. Cezarova diktatura. Građanski ratovi poslije Cezara. Oktavijan i njegova politička djelatnost. Carevi iz dinastije Julijevaca- Klaudijevaca, Flavijevaca i Antonina. Rimska ekonomika, kultura, religija, umjetnost. Širenje istočnih kultova u I i II st. n. e. i doba ranog kršćanstva. Kasno Rimsko Carstvo. 476 god.n.e. i sudbina Zapadnog Rimskog Carstva.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Mesihović S., <i>Orbis romanus</i> , Skripta za historiju starog Rima, 2014. (Poglavlje fenomeni)
Dodatna i preporučena literatura: 1. Maškin N. A., <i>Istorija Starog Rima</i> , Beograd 1951. 2. Grupa autora, <i>Oksfordska istorija Rimskog sveta</i> , Beograd, 1999. 3. Brujić D., <i>Vodič kroz svet antike</i> , Beograd, 2002.

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 4, FIL ARH 232
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (2V), 4 ECTS / DP: (2V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz antičkog perioda.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu antičkog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001. 3. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000. 5. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999. 3. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987. 4. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001. 5. Armin Schmidt, <i>Geophysical Data in Archaeology: A Guide to Good Practice (Archaeology Data Service and Digital Antiquity)</i>, Oxbow Books; 2nd edition (March 7, 2013)

Naziv predmeta i šifra: Antičke svjetiljke na tlu Bosne i Hercegovine, FIL ARH 234
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (2P), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznati studente sa jednim od najraširenijih antičkih predmeta, koji su bili u svakodnevnoj upotrebi ali i kao grobni prilog u rimskim nekropolama. Rimske svjetiljke su u toku dugog korištenja i izrade dobile vrlo različite oblike, tipove i varijante, zbog čega su vrlo zahvalne za različito tumačenje, stavljanje u kontekst pojedinih lokaliteta, datacija istih, trgovinske i druge kontakte, komunikacije.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa predmetom. Literatura i izvori. Pojam antičkih svjetiljki. Upotreba svjetiljki u predrimsko doba. Načini i tehnike izrade svjetiljki u antičko doba. Kulturološko značenje svjetiljki u antičkom svijetu. Najčuvenije radionice u izradi svjetiljki u rimsko doba. Radionice za izradu svjetiljki na prostoru Ilirika.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Busuladžić A., <i>Antičke svjetiljke u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 2007. 2. Bradara T., <i>Nalaz keramičkih svjetiljki uz jugoistočni kut foruma u Puli</i>, Pula, 1998. 3. Vikić – Belančić B., <i>Antičke svjetiljke u Arheološkom muzeju u Zagrebu</i>, Zagreb, 1975 i 1976. 4. Zaninović D. <i>Fiat lux – rimske svjetiljke iz fundusa Gradskog muzeja Sisak</i>, Sisak, 2004.
Dodatna i preporučena litaratura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Šmaljcelj M. <i>Antičke metalne svjetiljke iz Vinkovaca</i>, Zagreb, 1966. 2. Čukman – Nikolić I., <i>Rimske i ranokršćanske glinene svjetiljke iz Muzeja Mimara</i>, Zagreb, 1999.

Naziv predmeta i šifra: Kasnoantička i starokršćanska arheologija, FIL ARH 304
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (2P + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s nastankom i razvojem kršćanstva kao važnom kulturno-historijskom i socijalnom pojavom, koja je usmjerila tokove antičkog svijeta i koja je rezultirala profiliranjem te vjere u svjetsku vjeru.
Sadržaj predmeta: Predmet obrađuje historijat nastanka kršćanstva, njegovo širenje, odnos rimskih vlasti prema njegovim sljedbenicima, proganjanje i proglašenje slobodnom, odnosno zvaničnom vjerom. Raskol, prve arheološke potvrde te vjere. Razvoj kršćanstva u Iliriku s posebnim osvrtom na područje današnje Bosne i Hercegovine. Kršćanska arhitektura na tlu Bosne i Hercegovine – bazilike tzv. bosanskog tipa.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Basler, Đ., <i>Kršćanska arheologija</i>, Mostar, 1986. 2. Truhelka, Ć., <i>Starokršćanska arheologija</i>, Zagreb, 1931 3. <i>Biblija (Stari i Novi Zavjet)</i>. 4. Kapitanović V., <i>Kršćanska arheologija</i>, Split, 2006. 5. Paškvalin V., <i>Kršćanstvo kasne antike u zaleđu Salone i Narone</i>, Sarajevo, 2003. 6. Basler, Đ., <i>Arhitektura kasnoantičkog doba u BiH</i>, Sarajevo
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Biblijski priručnik</i>. Mala enciklopedija, Zagreb, 1989. 2. Grupa autora, <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1984. 3. Jedin, H., <i>Velika povijest crkve</i>, sv. 1, Zagreb, 1972. 4. <i>Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva</i>, Zagreb, 1979. 5. Scott Johnson (Author), <i>The Oxford Handbook of Late Antiquity</i>, Oxford University Press 2013

Naziv predmeta i šifra: Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine, FIL ARH 311
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predočiti studentu ukupno kulturno naslijeđe srednjovjekovne Bosne, vrijeme, okolnosti i način kako je ono stvarano i njegov odnos prema stvaralaštvu susjednih zemalja. U izučavanju materijalne kulture posebna je pažnja posvećena sadržaju nekropola i prijestolnog Bobovca.
Sadržaj predmeta: Predmet sadrži pregled historije srednjovjekovne Bosne i njen odraz na materijalnu kulturu koja ju je pratila. Posebna je pažnja posvećena upoznavanju specifičnosti koje obilježavaju ukupno materijalno i duhovno stvaralaštvo srednjovjekovne Bosne. U tome se ističu karakteristični oblici nadgrobnih spomenika (stećaka), pojava vlastitog pisma, poseban, tzv. bosanski stil u umjetnosti izrade nakita, oruđa, posuđa itd. Student se upoznaje sa srednjovjekovnim graditeljskim naslijeđem, topografijom gradskih naselja, feudalnih i vladarskih dvorova...
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora, <i>Kulturna istorija BiH</i>, Sarajevo 1984. 2. Vinski, Z., <i>Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine</i>, u: <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3. s, 5, Zagreb, 1971. 3. Sijarić M., <i>Hladno oružje iz Bosne i Hercegovine u arheologiji razvijenog i kasnog srednjeg vijeka</i>, Sarajevo 2014. 4. <i>Arheološki leksikon BiH</i>, Sarajevo 1988. 5. <i>Bosna i Hercegovina u doba Karolinga (kraj VIII – početak X vijeka)</i>, Zemaljski muzej BiH, Sarajevo 2001. 6. Miletić N., Naučna djelatnost u oblasti srednjovjekovne arheologije, «<i>Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne Hercegovine 1888-1988</i>», Sarajevo 1988., 119-137 7. Miletić N., <i>Ranosrednjovjekovna koplja s krilima iz Bosne i Hercegovine</i>, «<i>Zbornik radova posvećen akademiku Alojzu Bencu</i>», Posebna izdanja ANU BiH 95, Odjeljenje društvenih nauka 27, Sarajevo 1991, 201-208 + 4 table 8. Miletić N., <i>Slovenska nekropola u Gomjenici kod Prijedora</i>, GZM (A) 21-22, Sarajevo 1966-1967, 81-154+32 table 9. Miletić N., <i>Ranosrednjovjekovna nekropola u Koritima kod Duvna</i>, GZM 33 (1978), Sarajevo 1979, 141-204. 10. Miletić N., <i>Ranosrednjovjekovna nekropola u Mahovljanima kod Banjaluke</i>, GZM 34 (A) (1979), Sarajevo 1980, 137-181. 12. Miletić N., <i>Ranoslavenske nekropole u Bosni i Hercegovini - komparativna razmatranja</i>, GZM (A) NS 44, Sarajevo 1989, 175-200. 13. <i>Bosna i Hercegovina u doba Karolinga (Kraj VIII- početak X stoljeća)</i>, Zemaljski muzej BiH, Sarajevo 2001.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora „Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura”, Radovi, III, Muzej grada Zenice, Zenica, 1973. 2. Miletić N., Novi prilozi poznavanju autohtonih kulturnih elemenata u Bosni u doba doseljavanja Slovena, «<i>Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slavena</i>», ANU BiH, Sarajevo 1969, 233-23

Naziv predmeta i šifra: Islamska arheologija, FIL ARH 305
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta sa osnovama islama kao svjetskom religijom, s njegovim nastankom, širenjem i utjecajem koji je izvršio na srednjovjekovnu evropsku kulturu. Također, cilj je i upoznati studentasremek-djelimaislamskogagraditeljstvaumjetničkogstvaralaštva.
Sadržaj predmeta: Predmetupoznaje studente s pregledom historije Arapa te s nastankom i širenjem islama. Potom ih upoznaje sa islamskim kulturnim naslijeđem. S obzirom na to da je ova vjera nastala na Bliskom istoku – području starih civilizacija – studentima se daje pregled historije tog prostora kako bi se pravilno razumjeli tokovi njenog ukupnog kulturnog stvaralaštva i njegovo konačno profiliranje u izrazito prepoznatljivu kulturnu pojavu. Predmetdalje upoznaje studente s najpoznatijim kulturnim i političkim središtima ranog islama. Na kraju, slijedi upoznavanje sa islamskom tradicijom i kulturnim naslijeđem koje je stvarano na tlu današnje Bosne i Hercegovine kroz razdoblje od preko pet stoljeća.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Du Ry, <i>Svijet islama</i>, Rijeka, 1969. 2. Gonzales, V., <i>Shvaćanja islamske estetike vizualne kulture i historije</i>, Kult, Sarajevo, 2006. 3. Redžić, H., <i>Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini</i>, Sarajevo, 1983. 4. Rice, D. T., <i>Islamska umetnost</i>, Beograd, 1975. 5. Seyyed, H., <i>Islamska umjetnost i duhovnost</i>, Sarajevo, 2005. 6. Zukić, K., <i>Islamska arhitektura, slikarstvo i primijenjene umjetnosti, I – II</i>, Sarajevo, 2001. 7. Timothy Insoll: <i>The Archaeology of Islam</i>, Wiley-Blackwell, Oxford, 1999 8. Timothy Insoll: <i>The Archaeology of Islam in Sub-Saharan Africa</i> (Cambridge World Archaeology), Cambridge University Press, Cambridge, 2003. 9. Gulru Necipoglu: <i>The Age of Sinan: Architectural Culture in the Ottoman Empire</i>, Reaktion Books, 2010 10. Juhn L. Esposito (ur.), <i>Oksfordska historija islama</i>, Selsebil, Živinice 2005.
Dodatna i preporučena literatura <ol style="list-style-type: none"> 1. Otto-Dorn, K., <i>Islamska umetnost</i>, Novi Sad, 1971. 2. Grupa autora, <i>Svijet islama</i>, Beograd, 1979. 3. Godfrey Goodwin: <i>A History of Ottoman Architecture</i>, Thames & Hudson, 2003 4. Anne-Marie Bernsted: <i>Early Islamic Pottery--Materials and Techniques</i>, Archetype Books; 1ST edition, 2007

Naziv predmeta i šifra: Historija Ilirika 1, FIL ARH 338
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (1P + 1V), 5 ECTS / DP: (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti stiču temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti naroda koji pripadaju Ilirskoj etničkoj zajednici od početka željeznog doba, odnosno protohistorijskog razdoblja do uspostave rimske vlasti početkom nove ere.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija ilirskih zemalja. Periodizacija i kronologija razvitka Ilira. Izvorna građa i savremena naučna stajališta po pitanju Ilira. Poriijeklo ilirske etničke zajednice i neolitsko i Indoevropsko nasljeđe. Grčka kolonizacija na Jadranu, Nastanak i razvitak ilirskih naroda, Autarijati i njihova ekspanzija, invazija Kelta, Ardiječji i «Ilirska država», Delmati, Japodi, Dardanci, Daorsi, Dezitijati, Mezeji, Breuci. Rimska osvajanja i rimsko prisustvo na ovom prostoru. Ustanak 6-9 god.n.e.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stipčević A., <i>Iliri, povijest, život, kultura</i>, I (1974) illdopunjenoizdanje (1989), Illizdanje (1991) Zagreb. 2. Wilkes J.J., <i>Iliri</i>, Split, 2001. 3. Cabanes P., <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Zagreb, 2002. 4. Grupa autora, <i>Kulturna istorija BiH, Sarajevo</i>, 1966 (željezno doba i principat). 5. Bojanovski, I., <i>BosnaiHercegovinauantičkodoba</i>, DjelaANUBiH, knj. XV + XVI, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 6, Sarajevo, 1988.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mesihović S., <i>Ilirike</i>, Sarajevo, 2012. 2. Mesihović S., <i>Rimski vuk i ilirska zmija</i>. Posljednja borba, Sarajevo, 2011. 3. Mesihović S., <i>Autarijati</i>, Sarajevo, 2014.

Adriana Kefauz

Naziv predmeta i šifra: Konzervacija, FIL ARH 330
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS / DP: (1P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s pojmom kulturnog naslijeđa, naučiti ga da razlikuje njegove osnovne vrste, da sazna osnovne uzroke koji ga ugrožavaju, te da se upozna sa zakonskim propisima koji štite kulturno naslijeđe i sa službama čiji je zadatak da vode računa o kulturnoj baštini.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta kako se valoriziraju, zaštićuju i čuvaju spomenici kulturne baštine. Upoznaje ga s tim šta su pokretna i nepokretna dobra, koji su uzroci njihovog propadanja, kakva se time pričinjava šteta i koje se mjere poduzimaju za njihovo očuvanje. Također se proučavaju najnovije stručne i naučne metode koje se koriste za njihovu zaštitu. Navode se primjeri uspješno izvedenih zaštita na nekim bosanskohercegovačkim lokalitetima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Antolović, J., <i>Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine</i> , Zagreb, 1998. 2. Feilden, B. M., <i>Uvod u konzerviranje kulturnog naslijeđa</i> , Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1981. 3. Marasović, T., <i>Zaštita graditeljskog naslijeđa</i> , Povijesni pregled s izborom tekstova i dokumenata, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Maroević, I., <i>Sadašnjost baštine</i> (izabrana poglavlja), Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Zagreb, 1986.

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 5, FIL ARH 332
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (2V), 4 ECTS / DP: (2V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz kasnoantičkog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu kasnoantičkog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001. 3. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000. 5. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999. 3. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987. 4. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Crkva bosanska; FIL HIS 262
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o mjestu i ulozi Crkve bosanske u historiji srednjovjekovne bosanske države.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Proučavanje Crkve bosanske. Izvori za izučavanje Crkve bosanske. Postanak i razvoj Crkve bosanske. Ustrojstvo Crkve bosanske. (Djed, gost, starac, krstjani). Bosanska crkva u bosanskoj državi. Crkvena politika bosanskih vladara. Nestanak crkve bosanske.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Šidak Jaroslav, <i>Studije o Crkvi bosanskoj i bogumilstvu</i>, Zagreb 1975. 2. Ćirković Sima, <i>Bosanska crkva u bosanskoj državi, Prilozi za istoriju Bosne i Hercegovine, I</i>, Sarajevo 1987, 191-254 3. Ćošković Pejo, <i>Crkva bosanska u XV stoljeću</i>, Sarajevo 2005.

Naziv predmeta i šifra: Arheologija osmanskog perioda u BiH, FIL ARH 303
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP: (2P + 1S + 1V), 4 ECTS / DP: (2P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta sa osnovama islama kao svjetskom religijom, s njegovim nastankom, širenjem i utjecajem koji je izvršio Bosnu i Hercegovinu za vrijeme osmanske vladavine. Također, cilj je i upoznati studentasremek-djelima islamskog arhitektoničkog stvaralaštva na Području Bosne Hercegovine.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studente s pregledom historije i širenjem islama. Potom ih upoznaje sa islamskim kulturnim naslijeđem. S obzirom na to da je ova vjera nastala na Bliskom istoku – području starih civilizacija – studentima se daje pregled historije tog prostora kako bi se pravilno razumjeli tokovi njenog ukupnog kulturnog stvaralaštva i njegovo konačno profiliranje u izrazito prepoznatljivu kulturnu pojavu. Predmet dalje upoznaje studente sa najpoznatijim kulturnim i političkim središtima ranog islama. Na kraju, slijedi upoznavanje sa islamskom tradicijom i kulturnim naslijeđem koje je stvarano na tlu današnje Bosne i Hercegovine kroz razdoblje od preko pet stoljeća.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mujezinović M., <i>Islamska epigrafika u Bosni i Hercegovini I-III</i>, Sarajevo 1998. 2. Kreševljaković H., <i>Hanovi i Karavansaraji u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo 1957. 3. Kreševljaković H., <i>Hamami (javna kupatila) u Bosni i Hercegovini 1462.-1916</i>, Beograd 1937. 4. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških iskopavanja vjerskog i obrazovnog kompleksa Kalin hadži-Alije u Sarajevu</i>, GZM, Sarajevo 2012, 251-292 5. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških istraživanja na lokalitetu Atmejdan u Sarajevu (2004-2008)</i>, GZM, Sarajevo 2010, 363-424
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Husedžinović S., <i>Dokumenti opstanka</i>, Zenica 2005. 2. Babić M., <i>Keramika otomanskog perioda (15-19. v.) i metodologija njene interpretacije : urađena po iskopavanjima na Beogradskoj tvrđavi i Sremskoj Mitrovici, do 1986</i>, Banjaluka 2009,

Naziv predmeta i šifra: Osnove etnologije, FIL ARH 333
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP: 2P+1S+1V),, 4 ECTS/ DP: (2P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s osnovnim konceptom etnološke nauke, te s tim kako koristiti rezultate do kojih dolazi etnologija i kako ih primijeniti u arheološkim istraživanjima.
Sadržaj predmeta: Etnologija studentima arheologije dopunjuje znanje koje se u arheološkoj nauci prvenstveno temelji na rezultatima proučavanja materijalne kulture, dok se etnologija, kao složena nauka o narodu, usredotočuje na tradicijski aspekt materijalnih i nematerijalnih oblika ljudske djelatnosti. Upoznavanjem socijalne ili kulturne antropologije studenti arheologije stječu cjelovitost stručnog obrazovanja. Studenti se upoznaju s etnografskom baštinom Bosne i Hercegovine i potrebom uske suradnje arheologa i etnologa na terenu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Barjaktarović, M., <i>Osnovi opšte etnologije</i> , Beograd, 1977. 2. Batović, Š., Oštrić, O., <i>Tragovi ilirske kulturne baštine u narodnoj kulturi našeg primorskog područja</i> , radovi sa skupa Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slovena, Sarajevo, ANUBiH, 1969, str. 245–277. 3. Beljkašić-Hadžidedić, Lj., <i>Susreti sa ljudima. Iz etnografskog terenskog dnevnika</i> , Zemaljski muzej, Sarajevo, 2007. 4. Palavestra, V., <i>Narodna predanja o starom stanovništvu u dinarskim krajevima. Prilog poznavanju naše tradicije</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n. s., etnologija, XX-XXI (1965/1966). 5. Šprajc, I., <i>O razmerju med arheologijo in etnologijo</i> , Ljubljana: Knjižnica Glasnika SED, 1982.
Dodatna i preporučena literatura 1. Kalmeta, A., <i>O seljačkom lončarstvu u zapadnoj i srednjoj Bosni</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., istorija i etnologija, IX, 1954. 2. Popović, C. Đ., <i>Lončarstvo u Bosni i Hercegovini</i> , I, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., istorija i etnologija, X (1955); II, XII, 1957. 3. Popović, C. Đ., <i>Stočarska kretanja u Bosni i Hercegovini</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., etnologija, XVIII, 1963. 4. Vladić-Krstić, B., <i>Tekstilna ornamentika zapadne Bosne</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., etnologija, XVIII, 1963.

Aduna Gjuzij

Naziv predmeta i šifra: Fizička antropologija, FIL ARH 337
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP: (2P + 1V), 3 ECTS / DP: (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s najsuvremenijim metodama koje se koriste za rekonstrukciju osobina i načina života arheoloških populacija. Odgovarajuće analize studentima daju predstavu o populacijskoj strukturi, o mortalitetu, demografskim različitostima, o zdravstvenoj slici određene populacije itd. Ovako obučeni student bit će osposobljen da se zna odrediti prema iskopanom skeletu ili njegovim dijelovima (spol, bolesti, status, uzrok smrti i sl.).
Sadržaj predmeta: Studentima arheologije potrebno je poznavanje osnova arheološke antropologije, kao dijela antropološke nauke, s obzirom na to da se u arheološkim istraživanjima često nailazi i na osteološke, odnosno ljudske ostatke. S tim u vezi potrebno je da studenti upoznaju osnove antropologije kako bi znali razlikovati ljudske od životinjskih kostiju. Studenti će također biti upoznati s metodama koje se koriste za razlikovanje postmortalnih i antemortalnih povreda i za razlikovanje arheoloških i suvremenih ljudskih ostataka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.semestra
Obavezna literatura: 1. Haviland, W., Kulturna antropologija, Naklada Slap, Zagreb, 2004. 2. Moore, J., Uvod u antropologiju, Zagreb, 2002. 3. Šlaus M., Bioarheologija, Škoska knjiga, Zagreb, 2006.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Šlaus, M., Sudska antropologija, u: Zečević i suradnici, Sudska medicina i deontologija, Medicinska naklada, Zagreb, 2002.

Naziv predmeta i šifra: Muzeologija, FIL ARH 335
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP: (1P + 1V), 3 ECTS / DP: (1P), 1 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Muzeologija kao pomoćna nauka u studiju arheologije buduće arheologe treba upoznati s radom muzejskih institucija kako bi oni pravilno i korisno obavljali svoju profesionalnu dužnost. Naime, arheolog mora biti svjestan odgovornosti koju preuzima na sebe u radu sa arheološkim i drugim blagom koje mu je povjereno kao muzealcu, odnosno uposleniku određene muzejske institucije.
Sadržaj predmeta: To je predmet koji je sastavni i neizostavni dio obrazovanja arheologa. Studenti se prvo upoznaju s historijom muzeologije kao pomoćne nauke, zatim s teorijskom i praktičnom muzeologijom. Upoznaju se s definicijom i ciljevima ove nauke, sa osnovnim sadržajima rada muzeologa, odnosno s metodama rada muzejskih institucija. Studenti se upoznaju i s načinom na koji muzej stručno i pravno funkcionira, sa sadržajem njegovih pratećih službi, te kako se organiziraju izložbe i na koje načine se propagira kulturna baština koju čuvaju muzeji.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: 1. Bauer, A., <i>Muzeologija</i> , u: <i>Muzeologija</i> , 6, Zagreb, 1967. 2. Bazin, G., <i>The Museum Age</i> , Bruxelles, 1967. 3. Benoist, L., <i>Musees et Museologie</i> , Paris, 1960. 4. Maroević, I., <i>Uvod u muzeologiju</i> , Zagreb, 1993. 5. Stransky, Z., <i>Temelji opće muzeologije</i> , u: <i>Muzeologija</i> , 8 (1970).
Dodatna i preporučena literatura: 1. Košćević, Ž., <i>Muzej u prošlosti i sadašnjosti</i> , u: <i>Muzeologija</i> , 21 (1977). 2. Maroević, I., <i>Interdisciplinarnost i stalni postavi u muzejima</i> , u: <i>Informatica Museologica</i> , 12 (1989). 3. Šola, T., <i>Prilog mogućoj definiciji muzeologije</i> , u: <i>Informatologia Yugoslavica</i> , 13 (1984).

Naziv predmeta i šifra: Historija Ilirika 2, FIL ARH 331
Semestar, broj sati i broj bodova: –VI semestar, JP: (1P + 1V), 4 ECTS/ DP: (1P), 1 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti stiču temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti Ilirika u periodu rimske vlasti i antičkog historijskog razdoblja, sve do avarsko-slavenskog doseljavanja.
Sadržaj predmeta: Iliri u rimsko doba. Peregrinski civitates-i i municipalna organizacija ilirskih provincija. Romanizacija. Uloga Ilira u Rimskom Carstvu. Materijalna kultura i duhovni život Ilira. Ilirski ostaci na Balkanu i propast antičke civilizacije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stipčević A., <i>Iliri, povijest, život, kultura</i>, I (1974) i II dopunjeno izdanje (1989), III izdanje (1991) Zagreb. 2. Bojanovski, I., <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba</i>, Djela ANUBiH, knj. XV + XVI, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 6, Sarajevo, 1988. 3. Wilkes J.J., <i>History of the Provinces of the Roman Empire, Dalmatia</i>, London 1969. 4. Grupa autora, <i>Zemlje antičkog Ilirika prije i poslije Milanskog edikta</i>, Sarajevo 2014. 5. Grupa autora, <i>Kulturna istorija BiH</i>, Sarajevo, 1966 (doba principata i kasne antike).
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mesihović S., <i>Ilirike</i>, Sarajevo, 2012. 2. Mesihović S., <i>ANTIQUI HOMINES BOSNAE</i>, Sarajevo, 2011. 3. Imamović E., <i>Kulturni i votivni spomenici Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo 1977. 4. Wilkes J.J., <i>Iliri</i>, Split, 2001.

Ademir Mujanović

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 6, FIL ARH 336
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP: (2V), 4 ECTS / DP: (2V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teoretsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz srednjeg vijeka.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teoretskog i praktičnog. U teoretskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu srednjovjekovnog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001. 3. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000. 5. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999. 3. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987. 4. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Stećci, FIL ARH 380
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP (2P + 1V), 4 ECTS / DP: (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predmet ima cilj da se student upozna s ovom kategorijom spomenika srednjovjekovne Bosne kao najmonumentalnijim nadgrobnim kamenim spomenicima srednjovjekovne Evrope.
Sadržina predmeta: Predmet upoznaje studenta s osnovama srednjovjekovne baštine na tlu današnje Bosne i Hercegovine a u tome s najznačajnijim spomenicima tog razdoblja - stećcima. Historijat njihovog izučavanja. Nastanak, razvoj i njihov značaj. Likovni i tekstualni sadržaj i njihove poruke. Pismo kojim su tekstovi pisani i njegovo poznavanje. Topografija nekropola i briga za njihovo očuvanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Lovrenović, <i>Stećci: Bosansko i Humsko mramorje srednjeg vijeka</i>, Rabic, Sarajevo 2009 2. Š. Bešlagić, <i>Stećci i njihova umjetnost</i>, Sarajevo 1971. 3. Š. Bešlagić, <i>Stećci. Kataloško-topografski pregled</i>, Sarajevo 1971 4. E. Zečević, <i>Mramorje: stećci zapadne Srbije</i>, Beograd 2005. 5. M. Wenzel, <i>Ukrasni motivi na stećcima</i>, Sarajevo 1965. 6. <i>Stećci</i> : Galerija Klovičevi dvori, Zagreb, 4. rujna - 2. studenoga 2008 (katalog izložbe)
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Š. Bešlagić, <i>Neki najnoviji rezultati istraživanja stećaka, Radovi III, simpozijum "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", izdanja muzeja grada Zenice</i>, Zenica 1973. 2. A. Benac, <i>Stećci</i>, Beograd 1962. 3. A. Benac, <i>Radimlja</i>, Sarajevo 1950. 4. Milošević, Ante, <i>Stećci i Vlasi : stećci i vlaške migracije 14. i 15. stoljeća u Dalmaciji i jugozapadnoj Bosni</i>, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Split 1991

**NASTAVNI PROGRAM
ZA DRUGI CIKLUS STUDIJA ARHEOLOGIJE**

Naziv predmeta i šifra: Litičke industrije starijeg kamenog doba, FIL ARH 470
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (1P + 1V), 5 ECTS/ DP: (1P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa kulturnim odlikama neolitičkih i eneolitičkih kultura Evrope i zapadnog Balkana.
Sadržaj predmeta: Problem prijelaza skupina lovaca i sakupljača na neolitičke poljodjelske i stočarske zajednice. Studenti se upoznaju s različitim pristupima ovome problemu i teorijama proizišlih iz njih kao što su primjerice Childeov koncept neolitičke revolucije, evolucijski model, kulturni difuzionizam itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Janković, I., Karavanić, I., <i>Osvit čovječanstva. Počeci našeg biološkog i kulturnog razvoja</i>, Zagreb, 2009. 2. Karavanić, I., <i>Život neandertalaca</i>, 2. promijenjeno izdanje, Zagreb, 2006. 3. Brodar, S., <i>Paleolitik</i>, u: Enciklopedija Jugoslavije, sv. 6. 4. Dimitrijević, S., Težak Gregal, T., Majnarić-Pandžić, N., <i>Prapovijest</i>, Zagreb, 1998. 5. Basler, Đ., <i>Paleolitske kulture u jadranskoj regiji Jugoslavije</i>, u: Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, XXXVIII, Sarajevo, 1983. 6. Natzmer, G. V., <i>Prehistorijske kulture</i>, Zagreb, 1966. 7. Powell, T. G. E., <i>Umetnost praistorije</i>, Beograd, 1970. 8. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga I, paleolit i mezolit, Sarajevo, 1979.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Augusta, J., Burijan, Z. <i>Prehistorijski čovek</i>, Beograd, 1966. 2. Batović, Š., <i>Prvi paleolitski nalazi u sjevernoj Dalmaciji</i>, u: Diadora, 3, Zadar, 1973. 3. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakrenom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1964. 4. Hawkes, J., <i>Preistorija, Historija čovječanstva</i>, Zagreb, 1966. 5. Leroi, A., Gourhan, <i>Religije prehistorije</i>, Zagreb, 1968. 6. Malez, M., <i>Paleolitik na području istočne obale Jadrana</i>, u: Adriatica praehis. et antiqua, Zagreb, 1970. 7. Malez, M., <i>Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj</i>, Rad JAZU, Zagreb, 1979. 8. Radovčić, J., <i>Dragutin Gorjanović – Kramberger i krapinski pračovjek</i>, Zagreb, 1988. 9. Srejović, D., <i>Lepenski vir</i>, Beograd, 1969..

Naziv predmeta i šifra: Kulturne odlike neolita i eneolita, FIL ARH 401
Semestar, bro jsati I broj bodova: I semestar, JP: (2P + 2V), 5 ECTS/ DP: (2P + 2V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa kulturnim odlikama neolitičkih i eneolitičkih kultura Evrope i zapadnog Balkana.
Sadržaj predmeta: Problem prijelaza skupina lovaca i sakupljača na neolitičke poljodjelske i stočarske zajednice. Studenti se upoznaju s različitim pristupima ovome problemu i teorijama proizišlih iz njih kao što su primjerice Childeov koncept neolitičke revolucije, evolucijski model, kulturni difuzionizam itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: 1. Bailey W. D. <i>Balkan Prehistory. Exclusion, Incorporation and Identity</i> , Routledge, London&New York, 2000. 2. Childe V. G. <i>The Dawn of European Civilization</i> , The Labour Publishing Company, London, 1925. 3. Govedarica, B., <i>Gdjeikadjepostojalobakarnodoba</i> , Godišnjak ANUBIHknj. 40, CBIknj. 40, Sarajevo 2011 4. Anthony, D. W. (Ed.) <i>The lost World Of Old Europe. The Danube Valey 5000-3500 BC</i> . Oxford 2010. 5. Kienlin, T.L., <i>Tradition and Inovation in Copper Metallurgy</i> , PPS 74, 2008, 79-107. 6. Jovanović, B., <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i> , Beograd, 1971. 7. Kertesz, R., Makkay, J. (ed.), <i>From the Mesolithic to the Neolithic</i> . Proceedings of the International Archaeological Conference held in the Damjanich Museum of Szolnok, September 22-27, 1996. Archaeolingua. Budapest 2001. 8. Milles, A. & Williams, D. & Gardner, N. <i>The beginning of agriculture</i> . BAR Intr. Series 496, London 1984. 9. Perles C. & Montheil G. (Illustrator), <i>The Early Neolithic in Greece: The First Farming Communities in Europe</i> , Cambridge University Press, 2001.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Garašanin, M., <i>Praistorija Srbije, I, II</i> , Beograd, 1973. 2. Komšo, D., <i>Mezolitik u Hrvatskoj</i> . Opuscula archaeologica 30, Zagreb 2006. 3. Korošec, J., <i>Neolitska naseobina u Danilu Bitinju</i> , Zagreb, 1958. 4. Marijanović, B., <i>Ravlića pećina (Peć i Mlini)</i> , u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s. XXXV-XXXVI (1980/81). 5. Srejović, D. <i>Lepenski Vir, Nova praistorijska kultura u Podunavlju</i> , Beograd, 1969.

Naziv predmeta i šifra: Brončano i željezno doba na prostoru Bosne i Hercegovine, FIL ARH 425
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (3P + 1S + 2V), 6 ECTS/ DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Student obrađuje materijalnu kulturu brončanog i željeznog doba Bosne i Hercegovine te bližeg okruženja. Detaljno obrađivanje arheoloških kultura na prostoru današnje Bosne i Hercegovine i ostataka njihove materijalne culture.
Sadržaj predmeta: Predmet obrađuje početak razvoja metalurgije, metalurške procese, arheološke kulture brončanog i željeznog doba i njihove kulturne manifestacije. Pojedinačno se obrađuju i detaljno analiziraju materijalni ostaci i značajni lokaliteti metalnodobnih kultura na prostoru Bosne i Hercegovine. Definiiraju se različiti aspekti promatranja arheoloških kultura ovog perioda u lokalnom i regionalnom kontekstu. Fokus analize brončanodobnih kultura je usmjeren na početke metalurgije i formiranje prehistorijskih zajednica koje tokom željeznog doba postaju prepoznatljive u historijskom smislu. Fokus analize željeznodobnih kultura je usmjeren na šire kulturne i regionalne odnose kao i pojavu prepoznatljive socijalne stratifikacije vidljive u materijalnoj kulturi kroz regionalne kontakte u vidu importiranog materijala, kao i kroz pojavu prepoznatljivih kneževskih ukopa ovog perioda.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Benac, A., „O etničkim zajednicama starijeg željeznog doba u Jugoslaviji”, u: Praistorija jugoslavenskih zemalja, V, Sarajevo, 1979. 2. Benac, A., „O identifikaciji ilirskog etnosa”, u: Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja, 11/9, Sarajevo, 1973. 3. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”, u: Arheološki radovi i rasprave, IV-V, Zagreb, 1967. 4. Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri – neki novi aspekti”, u: Balcanica, VIII, Beograd, 1977. 5. Čače, S., „Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika”, u: Radovi, Filozofski fakultet, 18, Zadar, 1979. 6. Čović, B., „O izvorima za istoriju Autarijata”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 7. Garašanin, D., „Razmišljanja o ilirskoj etničkoj interpretaciji nalaza iz gvozdenog doba”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/11, Sarajevo, 1976. 8. Katičić, R., „Suvremena istraživanja o jeziku starosjedilaca ilirskih provincija”, u: Posebna izdanja, Centar za balkanološka ispitivanja, IV/1, Sarajevo, 1964. 9. Katičić, R., <i>Illyricum mithologicum</i>. Zagreb, 1995. 10. Marić, Z., „Donja Dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva sjeverne Bosne”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, (A) XIX, Sarajevo, 1964. 11. Stošić J. P. (Hrsg.). <i>Antički Grci na tlu Hrvatske</i>. Zagreb, 2010. 12. Suić, M., „Illyrii proprie dicti”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/15, Sarajevo, 1976.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kirigin, B., <i>Faros, Parska naseobina. Prilog proučavanju grčke civilizacije u Dalmaciji</i>, Split, 2004. 2. Palavestra, A., <i>Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu</i>, Beograd, 1984. 3. Papazoglu, F., „O teritoriji ilirskog plemena Ardijejaca”, u: Zbornik, Filozofski fakultet, 7/1, Beograd, 1963. 4. Papazoglu, F., „Poreklo i razvoj ilirske države”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 5. Stošić J. P. (Hrsg.), <i>Antički Grci na tlu Hrvatske</i>. Zagreb, 2010.

Naziv predmeta i šifra: Iliri i grčki svijet, FIL ARH 422
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (2P + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je kolegija da se student svestrano upozna s događajima koji su se milenijima odvijali između grčko-rimskog svijeta i Ilira, što je rezultiralo prihvaćanjem grčkih utjecaja u mnogim aspektima života Ilira. U tome posebno mjesto i značaj imaju političke veze, što je rezultiralo političkim organiziranjem pojedinih ilirskih zajednica koje su stvorile prve države na ilirskom tlu. Na Ilire je još veće posljedice ostavilo njihovo pokorenje od strane Rima kako u političkom tako i kulturnom pogledu.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet sadrži materiju koja se odnosi na kulturno-historijske veze Ilira s Grcima, i to u periodu od epohe bronce do kraja antike. Najranije političke veze između ta dva naroda prate se preko kontakata ilirskih zajednica koje su naseljavale jug ilirske zemlje. Posebna je pažnja posvećena ulozi grčkih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, s kojima su ilirske zajednice iz zaleđa održavale prisne trgovačke veze, putem kojih su se Iliri upoznavali s tekovinama helenske kulture. Iliri su rano stupili i u kulturne veze sa Italicima. U tome su poseban značaj imali Liburni, Japodi i Histri. Pokorenjem Ilira od strane Rima započinje novo razdoblje u historiji Ilira, tokom kojeg su oni bili u velikoj mjeri romanizirani.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Novak G., Issa i isejska država, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku 54, Split, 2. Novak G., Stari Grci na Jadranskom moru. Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 322, 145 – 221 3. Novak G., Prošlost Dalmacije I, Od najstarijih vremena do Kandijskog rata, Zagreb 1944 i novo izd. Slobodne Dalmacije, 2004, Split. 4. Cabanes P, Iliri od Bardileja do Gencija, Zagreb, 2002. 5. Rendić-Miočević, D., Iliri i antički svijet. Ilirološke studije, Split, 1989. 6. Suić M., Antički grad na istočnom Jadranu (2. izmijenjeno i dopunjeno izdanje), Zagreb.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wilkes J.J., Iliri, Split, 2001. 2. Mesihović S., Ilirike, Sarajevo, 2012. 3. Stipčević A., Iliri, povijest, život, kultura, I (1974) i II dopunjeno izdanje (1989), III izdanje (1991) Zagreb. 4. Šašel - Kos M., Appian and Illyricum, Ljuljana 2005.

Naziv predmeta i šifra: Arheologija seobe naroda, FIL ARH 406
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (2P + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Ovladavanje studenta sa vještinama kojim bi mogao razlučije tehnike i pojmove materijalne kulture ranog srednjeg vijeka. To uključuje rad sa ranosrednjovjekovnim oružjem, nakitom i nepokretnim materijalom. Cilj je i omogućiti studentu da postavi rani srednji vijek sa prostora dašnjeg zapadnog Balkana u šiti euromediterranski kontekst.
Sadržaj predmeta: Započinje sa upoznavanjem sa kasnoantičkom materijalnom kulturom, ranokršćanskim obrascem, i materijalnom kulturom germanskim i slavenskih zajednica, zatim se prelazi na razvitak vizantijske i karolinške materijalne kulture te njihov utjecaj na ranosrednjovjekovne zajednice na tlu današnje Bosne i Hercegovine.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., Seoba naroda – arheološki nalazi jugoslovenskog Podunavlja, Zemun, 1962. 2. Grupa autora, Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1979. 3. Kovačević, J., Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti, Novi Sad, 1960. 4. Kovačević, J., Avarski kaganat, Beograd, 1977. 5. Vinski Z., Nalaz iz Velike Kladuše i problem naušnica tipa okrenute piramide, Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo 1956. 6. Vinski Z., O nalazima 6. i 7. st. u Jugoslaviji s posebnim obzirom na arheološku ostavštinu iz vremena prvog avarskog kaganata, Opusc. archaeol. III, Zagreb 1958. 7. Vinski Z., Kasnoantički starosjedioci u salonitanskoj regiji prema arheološkoj ostavštini predslavenskog supstrata. VAHD III. S. 19. Split 1974. 8. Vinski Z., O rovašenim fibulama Ostrogota i Tirinžana povodom rijetkog tirinškog nalaza u Saloni, Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu III. S. 6-7, Zagreb 1972-1973. 9. Vinski, Z., „Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine“, u: Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, 3. s, 5, Zagreb, 1971. 10. Vinski, Z., „Epoha seobe naroda“, u: Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vijek, Beograd – Zagreb – Mostar, 1986. 11. Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini, Novi Sad, 1978. 12. Uglešić, A., Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe, disertacija, Zadar, 1996.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Miletić N. Ranoslovensko doba, «Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast», Veselin Masleša, Sarajevo 1984, 375-434. 2. Miletić N. Rani srednji vijek u arheološkim istraživanjima na području sjeverozapadne Bosne, «Zbornik Arheološkog društva Bosne i Hercegovine I», Sarajevo 1983, 217-224. 3. Miletić N. Rani srednji vijek (arheološko-istorijski osvrt), AL BiH, Tom I, 41-43. Opšti leksikografski dio, (obrada 43 pojma), AL BiH, Tom I, Arheološka nalazišta, Regije 1-13, (obrada 997 nalazišta), AL BiH, Tom II, Sarajevo 1988.

Naziv predmeta i šifra: Vojna organizacija u Osmanskom carstvu; FIL HIS 468b
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovama vojnog uređenja u Osmanskom carstvu.
Sadržaj predmeta: Obrađivat će se temeljne karakteristike vojne organizacije u osmanskoj državi od vremena Osmana Gazija do kraja 18. Stoljeća. Studenti se trebaju upoznati s osmanskom vojnom taktikom i strategijom te značajnim vojnim rodovima u okviru kopnene i pomorske vojske. Specijalna pažnja bit će posvećena primjeni osmanske vojne organizacije na tlu Bosanskog ejaleta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ihsanoglu, E. (pr.), <i>Historija osmanske države i civilizacije</i>, I, Sarajevo 2004. 2. Šabanović H., „Vojno uređenje Bosne od 1463. g do kraja XVI st.” u GDI BiH XI. 3. <i>Historija naroda Jugoslavije I, II</i> (1959). Zagreb 4. Kreševljaković, H. (1954), <i>Kapetanije u Bosni i hercegovini</i>, Sarajevo 5. Filipović, N. (1955) „<i>Odžakluk timari</i>” u POF V. 6. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718)</i>. Sarajevo. 7. Đurđev, B. (1947), „<i>O vojnicima</i>”, u: GZM, n.s. II.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zirojević, O. (1974), <i>Tursko vojno uređenje u Srbiji</i>, Beograd 2. Hickock, M. (1997) <i>Ottoman military administration in eighteen century Bosnia</i>, Leiden. 3. Matkovski, A. (1969) “Prilog pitanju devširme”, u: POF XIV-XV

Naziv predmeta i šifra: Numizmatika, FIL ARH 434
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (3P + 1V), 6 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenti dobiju osnovno znanje iz numizmatike kao pomoćne discipline, da se upoznaju s numizmatičkom nomenklaturom, da dobiju predstavu o tome kako se novac kovao, šta predstavlja avers, šta revers, te da se upoznaju sa emisijama ilirskog novca, koji predstavlja značajnu pojavu u ilirskoj kulturi i privredi.
Sadržaj predmeta: Numizmatika kao pomoćna naučna disciplina studenta osposobljava da se u svome budućem radu bavi i proučavanjem novca. Predmet upućuje studenta u definiciju, vremensko i prostorno određenje predmeta, upoznaje ga s pojavom novca, prvo kod Grka i Rimljana a potom kod pojedinih ilirskih plemena, među kojima i kod Daorsa. Predmet obrađuje i pojavu keltskog novca, koji se također često nalazi na bosanskohercegovačkim lokalitetima. Posebna pažnja se posvećuje proučavanju rimskog novca, čiji su nalazi dominantni na ovim prostorima. Također, određena pažnja je posvećena i srednjovjekovnom novcu, s posebnim osvrtom na srednjovjekovni bosanski novac.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Babelon, J., Antička numizmatika, Beograd, 1970. 2. Basler, Đ., „Nalaz novca u predrimsko doba u Japri”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., XXVI/XXVII (1972/1973). 3. M. Pandža, Novac na tlu Bosne i Hercegovine do konačne uspostave rimske vlasti, (rukopis magistarskog rada), 2011. 4. Brunšmid, J., Die Inschriften und Münzen der griechischen Städte Dalmatiens, Wien, 1898. 5. Carson, R. A. C., Coins (Ancient, Mediaeval & Modern), London, 1962. 6. Kazamanova, A. N., Uvod u antičku numizmatiku, Moskva, 1969. 7. Renđeo I, Novci bosanskih banova i kraljeva, Glasnik hrvatskog državnog muzeja u Sarajevu (GZM), god. LV-1943, Sarajevo, 1944, 237-291
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kos, P., Leksikon antičke numizmatike, Zagreb, 1998. 2. Marić, Z., „Novčići trećeg i drugog stoljeća stare ere u Ošanićima kod Stoca”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., XXVI/XXVII (1972/1973). 3. Mattingly, H., Roman coins from the earliest times to the fall of the Western Empire, London, 1977. 4. Rendić-Miočević, D., Iliri i antički svijet. Ilirološke studije, Split, 1989. 5. Rendić-Miočević, D., „Prolegomena ilirskoj numografiji”, u: Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 1, Sarajevo, 1963. 6. Sear, D. R. Roman coins and their values, 4. izdanje, London, 1988. 7. Stevenson, S. W. A Dictionary of Roman Coins, republican and imperial, London, 1982. 8. Renđeo I, Dvije neobjavljene varijante novca bana Tvrtka (1353.-1377.), Numizmatičke vijesti, god. IV, br. 8/9, Zagreb, 1957, 11-12. 9. Renđeo I, Kovnica Stjepana II. Tomaševića, Numizmatičke vijesti, god. VI, br. 13, Zagreb, 1959, 7-12

Naziv predmeta i šifra: Epigrafika, FIL ARH 433
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP (3P + 1V), 6 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta studenta osposobiti da pravilno čita, odnosno obrađuje, rimske (ili grčke) i srednjovjekovne natpise, kojih i na bosanskohercegovačkom prostoru ima veliki broj. Usvajanjem osnovnih znanja iz ove oblasti student se osposobljava da pravilno restituira i čita latinske natpise različitoga karaktera, da vrši epigrafsku, paleografsku i onomastičku analizu te da zna pravilno datirati natpis.
Sadržaj predmeta: Antička je epigrafija pomoćna naučna disciplina koja je studentu arheologije neophodna kako bi se mogao uspješno baviti obradom rimskih natpisa, koji na prostoru čitavog nekadašnjeg Rimskog carstva predstavljaju najbrojniju kategoriju spomenika. Student se upoznaje s definicijom ove nauke i metodama njene primjene kako bi bio osposobljen da obrađuje rimske natpise (poznavanje abrevacija, ligatura, sigli itd). Potrebno je da student ima solidno znanje iz latinskog jezika i da poznaje osnove tzv. latinskog vulgarnog jezika kako bi mogao čitati ili restituirati natpise s ovih prostora pisane tim jezikom. S druge strane, određena pažnja će biti posvećena i srednjovjekovnim bosanskim epitafima koji su najvećim dijelom zastupljeni na stećcima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Matijašić R., Uvod u latinsku epigrafiju, Pula, 2002. 2. Bloch, R., Latinska epigrafika, Beograd, 1971. 3. Mesihović. S., ANTIQVI HOMINES BOSNAE, Sarajevo, 2011. 4. Novak, V., Latinska paleografija, Beograd, 1987. 5. Rendić-Miočević, D., Carmina epigraphica, Split, 1987. 6. Skok, P., Pojave vulgarnog latinskog jezika na natpisima rimske provincije Dalmacije, Zagreb, 1915. 7. Stipišić, J., Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi (Latinska paleografija, opća diplomatika, kronologija, rječnik kratica), Zagreb, 1985. 8. CIL III (Corpus Inscriptiones Latinarum koji se odnosi na ilirske provincije). 9. Vego M., Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine, Zemaljski muzej BiH, Sarajevo 1962-1970.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Jaroslav – Ana Šašel, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt, Situla 5, Ljubljana (ILJug I), 1963. 2. Jaroslav – Ana Šašel, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, Situla 19, Ljubljana (ILJug II), 1978. 3. Jaroslav – Ana Šašel, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt, Situla 25, Ljubljana (ILJug III), 1986. 4. Šaćić A., Antički epigrafski spomenici Istočne Hercegovine, Filozofski fakultet u Sarajevu (rukopis magistarskog rada), 2011 5. Epigraphik-Datenbank Clauss / Slaby : http://oracle-vm.ku-eichstaett.de:8888/epigr/epigraphik_en 6. Epigraphische Datenbank Heidelberg : http://edh-www.adw.uni-heidelberg.de/offen/suchen2.html?benutzer=gast&kennwort=g2dhst

Naziv predmeta i šifra: Arheologija razvijenog srednjeg vijeka i osmanskog perioda BiH, FIL ARH 414
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (2P + 1S + 1V), 6 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznavanje studenta sa materijalnom kulturom razvijenog srednjeg vijeka BiH, posebno u kontekstu razvitka romanike, gotike i rane renesanse. Sa završetkom srednjeg vijeka, na prostoru jugoistočne Europe se etabliralo Osmansko carstvo, koje je donijelo i svoje specifičnosti u materijalnoj kulturi. Zato je cilj i da student ovlada poznavanjem osmanske materijalne zaostavštine na području BiH.
Sadržaj predmeta : Prelazak iz ranog u doba razvijenog srednjeg vijeka. Romanika. Početak razvitka gotike. Karakteristike gotičke materijalne kulture. Arhitektura i graditeljstvo, pokretni arheološki materijal. Začeci renesanse. Odnos Osmanske materijalne kulture prema vizantijskoj i bliskoistočnoj materijalnoj kulturi. Osmansko graditeljstvo, keramika, nakit i oružje. Gradski i seoski način života u osmanskom periodu od XV. do XIX. st.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirsad Sijarić, <i>Hladno oružje u razvijenom i kasnom srednjem vijeku Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo 2014. 2. Mirsad Sijarić, <i>Mačevi 10.-15. stoljeća iz Bosne i Hercegovine</i>, Zemaljski muzej, Sarajevo, 2004 3. Baram, Uzi – Carroll, Lynda (Eds.), <i>A historical Archaeology of the Ottoman Empire. Breaking New ground. Series : Contributions to Global Historical Archaeology</i>. Kluwer Academic – Plenum Publishers. New York – London, 2000. 4. Godfrey Goodwin: <i>A History of Ottoman Architecture</i>, Thames & Hudson; THAMES & HUDSON edition, 2003. 5. Gulru Necipoglu: <i>The Age of Sinan: Architectural Culture in the Ottoman Empire</i>, Reaktion Books, 2010. 6. Martin Carver (Editor) & Jan Klapšte (Editor): <i>The Archaeology of Medieval Europe, Vol. 2: Twelfth to Sixteenth Centuries</i>, Aarhus University Press, Aarhus, 2011 7. Mujezinović M., <i>Islamska epigrafika u Bosni i Hercegovini I-III</i>, Sarajevo 1998. 8. Kreševljaković H., <i>Hanovi i Karavansaraji u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo 1957. 9. Kreševljaković H., <i>Hamami (javna kupatila) u Bosni i Hercegovini 1462.-1916</i>, Beograd 1937. 10. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških iskopavanja vjerskog i obrazovnog kompleksa Kalin hadži-Alije u Sarajevu</i>, GZM, Sarajevo 2012, 251-292 11. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških istraživanja na lokalitetu Atmejdani u Sarajevu (2004-2008)</i>, GZM, Sarajevo 2010, 363-424
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Desanka Milošević, <i>Nakit od XII do XV veka iz zbirke Narodnog muzeja</i>, Narodni muzej, Beograd 1990. 2. Vesna Mušeta Aščerić, <i>Sarajevo i njegova okolina u XV stoljeću. Između istoka i zapada</i>, Sarajevo Publishing, Sarajevo, 2005

Naziv predmeta i šifra: Arheološka teorija, FIL ARH 435
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (2P + 1V), 5 ECTS / DP: (1P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa različitim teorijskim diskursima i problemima interpretacije u arheološkoj znanosti.
Sadržaj predmeta: Predmet analizira razvoj arheološke misli kroz historiju arheološke znanosti. Obuhvaćene su različite arheološke paradigme od vremena renesansnih antikvara, znanstvenika XIX stoljeća i Kulturkreis arheološke škole do pojave New Archaeology početkom druge polovine XX stoljeća koja se razvila u najnoviji postprocesualni diskurs.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Diaz-Andreu, M., A World History of Nineteenth-Century Archaeology, Nationalism, Colonialism, and the Past, Oxford, 2007. 2. Dyson, S. L., In Pursuit of Ancient Pasts, A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and Twentieth Centuries, New Haven & London, 2006. 3. Fahlander, F. (Ed.), Oestigaard, T. (Ed.), Material Culture and Other Things, Post-disciplinary Studies in the 21st Century, Vällingby, 2004. 4. Geertz, C., The Interpretation of Cultures, New York, 1973. 5. Hodder, I., Hutson, Scott, Reading the Past, Current Approaches to Interpretation in Archaeology, Cambridge, 2003. 6. Hodder, I., Theory and Practice in Archaeology, London, 2005. 7. Klejn L. S., Arheološka tipologija, Ljubljana, 1988. 8. Roberts, B. W. (Ed.), Linden, M. V. (Ed.), Investigating Archaeological Cultures, Material Culture, Variability, and Transmission, Springer New York, Dordrecht, Heidelberg, London, 2011. 9. Shennan, S. (Ed.), Archaeological Approaches to Cultural Identity, London, 1994. 10. Trigger, B. G., A History of Archaeological Thought, Cambridge, 1989.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Insoll, T., (Ed.), The Archaeology of Identities, New York, 2007. 2. Jones, A., Archaeological Theory and Scientific Practice, Cambridge, 2002. 3. Jones, S., The Archaeology of Ethnicity, Constructing identities in the past and present, London, 1997. 4. Klejn L. S., Arheološka tipologija, Ljubljana, 1988. 5. Renfrew, C. (Ed.), Bahn, P. (Ed.), Archaeology, The Key Concepts, London and New York, 2005. 6. Renfrew, C. (Ed.), Scarre, C. (Ed.), Cognition and Material Culture: The Archaeology of Symbolic Storage, Cambridge, 1998. 7. Sklenar, K., Archaeology in Central Europe: the First 500 Years, New York, 1983. 8. Steward J. H., Teorija kulturne promene, metodologija višelinjske evolucije, Beograd, 1981.

Naziv predmeta i šifra: Arheologija i stećci, FIL ARH 480
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (2P + 1V), 4 ECTS / DP: (1P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa problematikom arheoloških istraživanja stećaka kao grobnih cjelina
Sadržaj predmeta: Predmet analizira rezultate dosadašnjih arheoloških istraživanja gorobova ispod stećaka. Pažnja je također usmjerena na analizu osteoloških ostataka ispod stećaka te pokretnog arheološkog materijala bilo da je riječ o prilozima ili nalazima u grobovima. Također, pažnja će biti usmjerena i na pitanje arhitekture grobne konstrukcije te njenog odnosa sa samim stećcima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Lovrenović, <i>Stećci: Bosansko i Humsko mramorje srednjeg vijeka</i>, Rabic, Sarajevo 2009 2. Š. Bešlagić, <i>Stećci i njihova umjetnost</i>, Sarajevo 1971. 3. Š. Bešlagić, <i>Stećci. Kataloško-topografski pregled</i>, Sarajevo 1971 4. E. Zečević, <i>Mramorje: stećci zapadne Srbije</i>, Beograd 2005. 5. M. Wenzel, <i>Ukrasni motivi na stećcima</i>, Sarajevo 1965. 6. <i>Stećci</i> : Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 4. rujna - 2. studenoga 2008 (katalog izložbe) 7. <i>Arheološki leksikon BiH I-III</i>, Zemaljski muzej BiH, Sarajevo 1988.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Š. Bešlagić, <i>Neki najnoviji rezultati istraživanja stećaka, Radovi III, simpozijum "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura"</i>, izdanja muzeja grada Zenice, Zenica 1973. 2. A. Benac, <i>Stećci</i>, Beograd 1962. 3. A. Benac, <i>Radimlja</i>, Sarajevo 1950. 4. Milošević, Ante, <i>Stećci i Vlasi : stećci i vlaške migracije 14. i 15. stoljeća u Dalmaciji i jugozapadnoj Bosni</i>, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Split 1991

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Dubrovnik u srednjem vijeku; FIL HIS 466a
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP (1p + 1V)
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: Izborni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o odnosima Bosne i Dubrovnika u srednjem vijeku kroz prizmu političkih, privrednih i kulturnih prilika.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Literature o odnosima Bosne i Dubrovnika u razvijenom srednjem vijeku. Teritorijalnopolički razvoj susjeda. Privredne veze zaleđa i primorja. Dubrovačke kolonije u Bosni. Porota. Karakteristike diplomatskih odnosa. Rat i mir u odnosima Bosne i Dubrovnika. Kulturne veze.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom I Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja I ocjenjivanja, kao I skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Babić Anto, Tradicija i historijsko pravo u odnosima Bosne i Dubrovnika u srednjem vijeku, <i>Bosna franciscana</i> 12, Sarajevo 2000, 241-247 2. Desanka Kovačević, <i>Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni</i>, Sarajevo 1961.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Foretić Vinko, <i>Povijest Dubrovnika do godine 1808</i>, Zagreb 1980. 2. <i>Kulturna historija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo 1984.

Naziv predmeta i šifra: Iliri i rimski svijet, FIL ARH 523
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (3P + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta osposobiti studenta da pravilno razumije osebjni odnos ilirskog svijeta na zapadnom i središnjem Balkanu s Rimskom republikom, kasnije carstvom, od prvih kontakata do završetka antičke epohe. S rimskim osvajanjem i pacifiziranjem unutrašnjosti ilirskog svijeta, on ulazi u historijsko razdoblje. S njim se ne usvajaju samo tekovine materijalne civilizacije Mediterana, nego dolazi i latinska pismenost, a na samom kraju antičkog razdoblja u ilirske zemlje dolazi i kršćanstvo.
Sadržaj predmeta: Predmet upozna studenta s kulturno-političkim odnosima i vezama ilirskog svijeta i Rima. Posebna je pažnja posvećena rimsko-ilirskim ratovima, uspostavljanju rimske vlasti i uključivanju ilirskih zemalja u rimski svijet. Ostale teme: uvođenje kulturnih tekovina mediteranske civilizacije u unutrašnjost ilirskog prostora; gradnja cesta, naselja i privrednih kapaciteta; proces romanizacije; značenje i doprinos Ilira i njihovih potomaka na sveukupni razvoj rimskog svijeta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Simpozijum Ilirima u antičko doba, ANU BiH, Posebna izdanja Knjiga V, CBI 2, Sarajevo 1966. 2. Mesihović S., ANTIQVI HOMINES BOSNAE, Sarajevo, 2011. 3. Mesihović S., Ilirike, Sarajevo, 2012. 4. Bojanovski I., Bosna i Hercegovina u antičko doba, ANU BiH, Djela, LXVI, CBI, 6. 1988. 5. Bojanovski I., Doba rimske provincije Dalmacije, ANU BiH, Djela, XLVII, CBI 2., 1974. 6. Wilkes J.J., Iliri, Split, 2001. 7. Pašalić E., Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini, Zemaljski muzej, Sarajevo, 1960. 8. Pašalić E., Sabranodjelo, Sarajevo, 1975.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora Kulturna istorija BiH, Sarajevo, 1966 (poglavlje o antičkom i kasnoantičkom periodu). 2. Imamović E., Antički kultni i votivni spomenici u području Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1977. 3. Imamović, E. Međašni pisani područja rimske provincije Dalmacije, Prilozi Instituta za istoriju, XVI, br. 17, Sarajevo. 27 – 59 br. 1 – 21 + 4 slična tipisa, 1980. 4. Wilkes J.J., History of the provinces of the Roman Empire, Dalmatia, University of Birmingham, London., 1969. 5. Stipčević A., Iliri, povijest, život, kultura, I (1974) i II dopunjeno izdanje (1989), III izdanje (1991) Zagreb.

Naziv predmeta i šifra: Arheološka metodologija, FIL ARH 533
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (3P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP: (3P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da teorijski i praktično osposobi studenta arheologije za njegovu buduću djelatnost. Ovaj predmet priprema studenta za terenska istraživanja, obavezan vid nastave, koja se sukcesivno izvodi svake studijske godine. Dalje, cilj je da student slušajući ovaj predmet bude pripremljen da se može snaći na terenu iz sve tri epohe, da bi podjednako bio upućen u karakter i sadržaj lokaliteta s kojima će se susretati u svom profesionalnom radu.
Sadržaj predmeta: Predmet uvodi studenta u temeljno teorijsko znanje kako se vrše pripreme za iskopavanje, kako se izlazi i radi na terenu i koji su obavezni standardi u toj djelatnosti. Posebna pažnja se posvećuje uputama o karakteru nalazišta, o tehnici koja se primjenjuje u iskopavanjima, upoznavanju s načelima arheološke stratigrafije, vođenju terenske dokumentacije i njenoj komplementarnosti, značaju i upotrebi. Predviđeno je da tokom svake godine studija student obavezno provede određen broj dana na terenu kako bi praktično primijenio prethodno stečeno teorijsko znanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 3. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 4. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001. 5. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 6. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987.
Dotatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 2. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Metodologija naučnih istraživanja, FIL ARH 534
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (2P + 1V), 4 ECTS / DP: (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni je zadatak ovoga kolegija sistematizacija znanja i upoznavanje studenata s razvojem historijske i arheološke misli kako bi oni mogli pratiti i kritički promatrati rezultate do kojih su historija i arheologija došle u svom hodu ka samostalnoj naučnoj disciplini. Upoznavanje studenata s razvojem historijske i arheološke metode kroz historiju, sa stupnjevima istraživačkog postupka, odnosno o zanatu historičara i arheologa i općim principima naučnog rada.
Sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi u historijskoj i arheološkoj nauci. Antička historiografija. Srednjovjekovna historiografija (latinskog Zapada, grčkog Bizanta i arapska). Historiografija od humanizma do neohumanizma (XV–XVIII st.): razvoj historiografije u doba humanizma, reformacije i protureformacije, erudicije i prosvjetiteljstva. Filozofsko shvatanje historije i arheologije. Tradicionalna historiografija XIX stoljeća: razvoj historiografije u doba romantizma. Historijska škola Leopolda Rankea. Sociološko shvatanje historije i arheologije. Marksistička historiografija. Historiografija XX stoljeća u Francuskoj, Njemačkoj, Engleskoj i SAD-u, te rusko - sovjetska historiografija XIX i XX stoljeća. Pojam historijske i arheološke metode, tehnike. Historijsko i arheološko mišljenje i kako se ono gradi. Spoznajni proces u historijskom i arheološkom istraživanju; predmet i sredstva spoznaje. Izvori pozitivnog znanja u historiji i arheologiji sa posebnim osvrtom na historijske izvore: pojam, klasifikacija i kriteriji za klasifikaciju historijskih izvora. Stupnjevi istraživačkog postupka: heuristika, kritika izvora, interpretacija podataka i prezentiranje rezultata. O sintezi kao metodu u historiji i arheologiji. Opći principi naučnog rada.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> Gross, M. (1996) <i>Suvremena historiografija, Korijeni, postignuća, traganja</i>. Zagreb. Hallet, C. E. (2004) <i>Šta je to povijest</i>. Zagreb. Karbonel, Š. O. (1999) <i>Istoriografija</i>. Beograd. Đurđev, Đ. (2002) <i>Na zastarelim stranputicama</i>. Sarajevo. Sarić, M. (1989) <i>Opći principi naučnog rada</i>. Beograd. Šamić, M. (1990) <i>Kako nastaje naučno djelo, uvođenje u metodologiju i tehniku naučnoistraživačkog rada-opšti pristup</i>. Osmo izdanje. Sarajevo. Aščerić V. M. (2014), <i>Uvod u historijsku nauku</i>, Sarajevo
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> Bloch, M. (1970) <i>Apologija istorijske nauke (Odbrana istorije ili zanat istoričara)</i>. Treći program Radio Beograda. Proljeće 1970. str. 303–328. Brodel, F. (1992) <i>Spisi o istoriji</i>. Beograd. Đurđev, B. (1980) <i>Razvitak čovječanstva i društvo</i>. Novi Sad. Mitrović, A. (1991) <i>Raspravlanje sa Klio, o istoriji, istorijskoj svijesti i istoriografiji</i>. Sarajevo. Mitrović, A. (1996) <i>Propitivanje Klio</i>. Beograd. Ćirković, S. (2007) <i>O historiografiji i metodologiji</i>. Beograd. Hobsbawm, E. (2002) <i>Uvod (kako se tradicija izmišlja)</i>. U: Izmišljanje tradicije. Beograd. Šušnjić, Đ. (1999) <i>Metodologija nauke, kritika nauke</i>. Beograd. Vujević, M. (1988) <i>Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih nauka</i>. Zagreb. Webber, M. (1986) <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb: Globus.

Naziv predmeta i šifra: Rimska provincijalna arheologija, FIL ARH 570
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP: (2P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta jeste da sagleda razvoj Rimskog imperija na prostoru teritorijalno udaljenom od samog središta Imperija, odnosno u provinciji sa posebnim osvrtom na rimsku provinciju Dalmaciju. Posebna pažnja će biti usmjerena na arhitekturu privrednih, privatnih, religijskih i kulturnih objekata unutar provincije, pokretni arheološki materijal.
Sadržaj predmeta: Nove građevinske tehnike. Municipalizacija provincija, stjecanje civilnog statusa, uvođenje rimskog onomastika. Latinski jezik i latinično pismo na na natpisima. Munificijencije, počasni i javni natpisi, vojničke diplome, nadgrobni i votivni spomenici. Prodor rimske religije u autohtone sredine u prvim stoljećima Carstva. Opisuju se građevinske strukture poznate na području Dalmacije i Panonije, sve u kontekstu mediteranskog svijeta. Vojne utvrde (legijske i auxilijarne), gradske fortifikacije (bedemi, gradska vrata, slavoluci), Akvedukti i vodne instalacije komunalije i javne građevine (ulice, kanalizacije, forumi, teatri, amfiteatri, terme, kurije, bazilike, portici, taberne, hramovi), stambeni objekti, lučki uređaji i žitnice, agrarni objekti (vile s torkularima, mlinovima, bazenima, vivarijima, skladištima) i ceste, hramovi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bojanovski, I., „Bosna i Hercegovina u rimsko doba”, Djela ANUBiH, knj. XV + XVI, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 6, Sarajevo, 1988. 2. Imamović, E., Antički kulturni i votivni spomenici u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1977. 3. Bojanovski, I., „Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji”, Djela, XLVII, CBI, knj. 2, ANUBiH, Sarajevo, 1974. 4. Pašalić, E., Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1960. 5. Busuladžić A., Rimske vile u BiH, Sarajevo, 2011. 6. Suić M., Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 2003. 7. Sanader M., Antički gradovi u Hrvatskoj, Zagreb 2001.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Škegro A. Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije, Zagreb, 1999. 2. Imamović, E., Srebrenica i okolica u rimsko doba, Članci i građa, 1, Tuzla, 2002. 3. Pašalić, E., Sabrana djela, Sarajevo 1975. 4. Busuladžić A., Morfologija antičkih fibula iz fundusa Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Zemaljski muzej

Naziv predmeta i šifra: Geologija kvartara, FIL ARH 580
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP (1 P), 3 ECTS / DP: (1P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznanje studenata opštim karakteristikama najmlađeg perioda Zemljine historije, sa tektonskim i klimatskim promjenama u kvartaru, evolucijom organskog svijeta kao i sa svim genetskim tipovima kvartarnih naslaga. Također se predviđa upoznavanje studenata sa stratigrafijom kvartara i postignutim rezultatima istraživanja kvartarnih naslaga.
Sadržaj predmeta: Tektonskai geotektonska evolucija prostora Bosne i Hercegovine, Paleografske, paleoklimatske i paleohidrološke promjene na teritoriji Bosne i Hercegovine tokom geološke evolucije, Podjela kvartara, Klima kvartara, Uzroci kvartarnih glacijacija, Organski svijet kvartara, Opšte karakteristike kvartara, Rasprostranjenje kvartarnih sedimenata u Evropi, Kvartar Bosne i Hercegovine, Genetski tipovi kvartarnih naslaga, Paleontološki segment istraživanja u proučavanju kvartara, Detaljna proučavanja struktura, tekstura i upoznavanje petrografskog i hemijskog sastava kvartarnih naslaga, Stratigrafija kvartarnih naslaga, tekstura i upoznavanje petrografskog i hemijskog sastava kvartarnih naslaga, Stratigrafija kvartarnih naslaga i paleografske rekonstrukcije, Litološke oznake i slovno-brojčane oznake tvorevina kvartarne starosti na grafičkim priložima (geološkoj karti, geološkom stubu i profilu), Geološko-ekonomski značaj kvartara
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Operta, M. (2013): Opća geologija, Udžbenik Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu. 2. Vrabac S. (2005): Isorijska geologija, Univerzitet u Tuzli 3. Čičić S., Paić J. (1977): Geologija Bosne i Hercegovine, knjiga III, Geoinžinjeri Sarajevo 4. Josipović J. i drugi (1980): Paleohidrogeološke karakteristike Bosne i Hercegovine, Geoinžinjeri Sarajevo
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Herak M. (1990): Geologija, Školska knjiga Zagreb

Naziv predmeta i šifra: Dispozicija magistarskog rada, FIL ARH 535
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (1S), 4 ECTS / DP: (1S), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je da izborom teme i radom na dispoziciji magistarskog rada student pokaže stečeno znanje pismenom i usmenom obradom jednog od složenih problema iz materije koju je slušao i polagao u toku petogodišnjeg studija na Katedri za arheologiju.
Sadržaj predmeta: Student diplomskog studija opredjeljuje se za temu magistarskog rada u IX semestru. Rad se uzima iz glavnih studijskih predmeta. Tokom X semestra student intenzivno radi na odabranoj temi uz najtješnju suradnju s predmetnim nastavnikom kod kojeg je uzme i tokom semestra u javnom predstavljanju izlaže dispoziciju odabrane teme. Nakon izložene dispozicije kandidat pristupa izradi finalnog oblika magistarskog rada.
Preuvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Javno predstavljanje dispozicije odabrane teme
Literatura: Literatura se odnosi na temu iz koje će student uzeti magistarski rad.

Naziv predmeta i šifra: Identiteti na Balkanu; FIL HIS 569b
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Pokazati prirodu, uzroke i posljedice nacionalnih identiteta kao kolektivnih pojava na Balkanu.
Sadržaj predmeta: Obradivati će se tipologije identiteta, nacionalni i drugi identiteti, odnos nacije i nacionalizma, etnička osnova nacionalnih identiteta, nacionalni i vjerski identiteti, nacionalni i kulturni identiteti, odnos nacionalnog i regionalnog identiteta, političkih elita i nacionalnih, ali i drugih identiteta na Balkanu, pitanje identiteta svakodnevnice "običnih ljudi", odnos komunizma i nacionalnih identiteta kao i veza nacionalnih identiteta i balkanskih ratova s kraja 20. stoljeća. Težište predavanja bit će na odnosu etničkog i nacionalnog, te vjerskog i nacionalnog identiteta. Pitanja će se uglavnom fokusirati na pitanja identiteta na prostorima bivše Jugoslavije uz paralelnu analizu istih ili sličnih procesa na širem balkanskom području.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Benedict Anderson (1990), <i>Nacija: zamišljena zajednica. Razmatranja o porijeklu i širanju nacionalizma</i>. Zagreb. 2. Robert D. Greenber (2005), <i>Jezik i identitet na Balkanu. Raspad srpsko-hrvatskoga</i>. Zagreb. 3. Hans-Ulrich Wehler (2005), <i>Nacionalizam. Povijest, oblici, posljedice</i>. Zagreb. 4. Antoni D. Smit (2010), <i>Nacionalni identitet</i>. Beograd
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Filip Putinja I Žoslin Stref-Fenar (1997), <i>Teorije o etnicitetu</i>. Beograd. 2. Tone Bringa (1997), <i>Biti musliman na bosanski način</i>. Sarajevo. 3. Ger Dejjings (2005), <i>Religija i identitet na Kosovu</i>, Beograd. 4. Miroslav Hroch (2006), <i>Društveni preduvjeti nacionalnih preporoda u Europi</i>. Zagreb. 5. Marija Todorova (2006), <i>Imaginarni Balkan</i>. Beograd. 6. Husnija Kamberović (ur.) (2010), <i>Rasprave o nacionalnom identitetu Bošnjaka</i>. Sarajevo. 7. Božidar Jezernik (ur.) (2010), <i>Imaginarni Turčin</i>. Beograd.

Signature: *Amir Faulk*
05.10.2017

- SENAT -

Broj: 01- *CC80*17

Sarajevo, 27. 09. 2017. godine

Na osnovu člana 50. stav (1), člana 52. stav (1), člana 130. stav (2) tačka g) Zakona o visokom obrazovanju („*Službene novine Kantona Sarajevo*“ broj 33/17), člana 56. stav (1) tačka f) i člana 121. Statuta Univerziteta u Sarajevu, Senat Univerziteta u Sarajevu je, na 11. redovnoj sjednici održanoj 27. 09. 2017. godine, *d o n i o*

ODLUKU

I

Daje se *saglasnost* na izmjene i dopune ukupno dvanaest nastavnih planova i programa na odsjecima Filozofskog fakulteta kako slijedi:

1. Odsjek za historiju – prvi i drugi ciklus studija
2. Odsjek za historiju/Katedra za arheologiju - prvi ciklus studija
3. Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik – prvi i drugi ciklus studija
4. Odsjek za filozofiju – prvi i drugi ciklus studija
5. Odsjek za germanistiku – prvi i drugi ciklus studija
6. Odsjek za književnosti naroda Bosne i Hercegovine – prvi ciklus studija
7. Odsjek za orijentalnu filologiju – drugi ciklus studija
8. Odsjek za psihologiju – prvi i drugi ciklus studija
9. Odsjek za romanistiku – prvi i drugi ciklus studija
10. Katedra za Latinski jezik i Rimsku književnost – prvi i drugi ciklus studija
11. Odsjek za slavenske jezike i književnosti – prvi i drugi ciklus studija i
12. Odsjek za sociologiju – drugi ciklus studija.

II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

za **REKTOR**

Rifat Škrijelj
Prof. dr. Rifat Škrijelj

Dostavljeno:

- Filozofskom fakultetu
- Službi za nastavu
- U dokumentaciju Senata
- Arhivi